

Ittas befolyásoltság a közlekedésben

Jelige: Bogyó

Lezárás: 2015.01.04.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5.
I. Történelmi visszatekintés	7.
1.1. Az első lépések Európában az ittas vezetők számának visszaszorítására	7.
1.2. „KRESZ történelem”	8.
1.3. Az ittas vezetés megjelenése a magyar büntetőjogban	9.
II. Járművezetés ittas állapotban, az új tényállás elemzése	12.
2.1. Elhatárolás a korábbi Btk.-tól (1978. évi IV. tv.)	12.
2.2. A bűncselekmény rövid elemzése	16.
III. Az alkohol	20.
3.1. Általánosságban az alkoholról	20.
3.2. Az alkohol társadalmi szerepe	20.
3.3. Fajtái	21.
3.4. Az alkohol mennyisége a szervezetben és hatása a vezetési képességre	22.
3.5. Az alkohol felszívódása	23.
3.6. Az alkohol lebomlása	23.
IV. Rendőri fellépés az ittas vezetőkkel szemben	24.
4.1. Aktualizálás	24.
4.2. Mintavétel	25.
4.2.1. Légalkohol vizsgálat a helyszínen	25.
4.2.2. Hitelesített légalkohol mérő készülékek	26.
4.3. Rendőrségi normák az ittas járművezetőkre vonatkozóan	28.
4.3.1. A hitelesített légalkohol-mérés előnyei	29.
4.3.2. A hitelesített légalkohol-mérés hátrányai	29.
4.4. Vér és vizelet mintavétel	29.

4.4.1. A kötelező vérvétel esetei	29.
4.4.2. A vérvizsgálat előnyei	31.
4.4.3. A vérvizsgálat hátrányai	31.
4.5. Igazságügyi-orvosszakértők	32.
4.5.1. Visszaszámolás	32.
4.5.2. Orvosszakértő kirendelése	33.
4.6. A leggyakoribb védekezések az eljárás során	34.
4.7. Ittas vezetők kiszűrése a forgalomból	35.
V. Ittas vezetés a statisztika tükrében	37.
5.1. Közlekedési balesetek alakulása 1990-2012-ig	37.
5.2. Ittasan okozott balesetek száma 2001-2012-ig	39.
5.3. Szegedi Rendőrkapitányság 2013. évének értékelése a statisztika tükrében	41.
5.3.1. 2013.01.01-től 2013.12.31-ig történt balesetek	41.
5.3.2. A balesetek alakulása, azok időpontja szerint	42.
5.3.3. A balesetek csoportosítása okozók szerint	43.
5.3.4. A balesetek csoportosítása okozók szerint 2009-2013-ig	44.
5.3.5. A kerékpárosok által okozott balesetek változásai (2009-2013)	44.
5.3.6. Bűncselekmények százalékos megoszlása 2013-ban	45.
VI. Nemzetközi kitekintés	47.
VII. Baleset megelőzés az ittas vezetéssel kapcsolatban	51.
7.1. Helyi rendőri szervek szerepe	51.
7.2. „Az iskola rendőre” program	52.
7.3. A diszkó balesetek	52.
7.4. „JOFEJ” program	54.
7.5. „Részeg” szemüveggel az ittas vezetés ellen	54.
VIII. Ajánlás	56.

IX. Összegzés	58.
X. Felhasznált irodalom	59.
XI. Melléklet	61.

Bevezetés

Magyarországon az alkoholfogyasztás súlyos társadalmi és kriminológiai problémát jelent. A jelenlegi statisztikai adatok szerint a felnőtt lakosnál az egy főre eső fogyasztás 14 liter tiszta alkohol évente, ezzel Európa élmezőnyébe tartozunk. Magyarországon az alkoholisták becsült száma a KSH adatai alapján 475.000 főre tehető, de más adatok szerint ez az adat 600.000 fő körül mozog.

Az Egészségügyi Világszervezet 2013-as helyzetjelentése szerint Magyarország abszolút első az alkohol okozta megbetegedések számát illetően. A túlzásba vitt alkoholfogyasztás okozta halálesetek tekintetében az Egészségügyi Világszervezet összesen három kategóriát határozott meg. Egyrészt balesetek, másrészt májzsugor, harmadrészt rákos megbetegedések hozhatók összefüggésbe a szeszfogyasztással. Sajnos ebben a kategóriában Magyarország az élen jár Litvániával és Romániával együtt. A túlzott alkoholfogyasztással összefüggő szövődményekbe évente kb. 10.000 ember hal meg Magyarországon.¹ Ezen szövődmények kezelése komoly összegekbe kerül a magyar államnak és sajnos a betegek majdnem 50 %-a visszaeső. Jelenleg a dolgozatom megírásakor a Szeged Tudományegyetem II. Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztályán 34 beteget kezelnek, ebből 6 beteget a túlzott alkoholfogyasztás okozta szövődmények miatt. Ez az arány sajnos átlagosnak mondható.

A kriminalisztikában is nagy szerepet játszik az alkohol, előidézője a garázda és életellenes cselekményeknek, de elsősorban a közlekedési bűncselekményeknél játszik nagy szerepet. 2011-es adatokat elemezve az összes bűnelkövető: 112 836 személy, ebből ittas bűnelkövető: 21 929 (19,44%).²

A közlekedési balesetek oksági szerkezete az elmúlt évekhez képest nem mutat változást. 2012-ben összesen regisztrált 19.584 baleset okai között első helyen emelhető ki a gyorsjárat (28,8 %-a), másodikként az elsőbbségi jog meg nem adása (22,5 %), harmadikként pedig a kanyarodás szabályainak be nem tartása (22 %).³ Elmondható, hogy átlagosan minden tízedik személysérüléses közúti balesetet okoz szesz italból befolyásolt személy, viszont a legsúlyosabb, halálos kimenetelű balesetek okai között már a második helyen szerepel az ittas vezetés a gyorsjárat után.

¹ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf (fordítás, letöltés: 2014.03.12.)

² Dr. Varga Tibor előadása (Szeged, 2011)

³ www.ksh.hu (letöltés 2014.03.11-én)

2014-ben Csongrád megyében márciusig 679 közlekedési baleset történt, ebből 58 esetben ittas volt az okozó. Ezen balesetek kimenetele 2 esetben halálos, 28 esetben súlyos és 28 esetben könnyű sérüléssel járt.⁴ A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy évről évre csökken az ittasan okozott balesetek száma, bár sajnos az utolsó két évben a statisztika stagnálást mutat. Az utóbbi hat évben az ittas vezetőkkel szembeni fellépés sokat változott, változtak a törvények és folyamatosan változott az eljárási gyakorlat is.

A mai kor rendőrének alaposan felkészültnek kell lennie, ha ittas járművezetővel szemben intézkedik, és szeretné, hogy feladatát jog és szakszerűen hajtsa végre. Az utóbbi évek során változott a büntető törvénykönyv, a szabálysértési törvény valamint az ittas vezetőkre vonatkozó értékhatárok és a bírságösszegek is. A munkám elkészítésekor a közterületi állomány részére két táblázat nyújt segítséget az ittas vezetőkkel való intézkedés segítésére, amely nélkül egy tapasztalatlan rendőr számára nem lenne egyértelmű, hogy miként kell feladatát pontosan ellátnia.

Dolgozatom célja, hogy rövid történeti áttekintés után, ismertessem a jelenlegi eljárási rendszert, törvényeket az ittas vezetőkkel kapcsolatosan, valamint, hogy bemutassam azt, hogy ezzel a problémával továbbra is foglalkoznia kell társadalmunknak, egészen addig, amíg minimálisra sikerül ezen bűncselekmények számát szorítani.

„Egyetlen közúti áldozat is több az elfogadhatónál” - Dr. Pintér Sándor belügyminiszter⁵

⁴ Saját adatgyűjtés - Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság

⁵ Dr. Pintér Sándor – 20 éves az ORFK-Országos Baleset-megelőzési Bizottság, Budapest, 2013

I. Történelmi visszatekintés

1.1. Az első lépések Európában az ittas vezetők számának visszaszorítására

A kezdetekben a közlekedési kódexek tiltották a vezetést alkoholos állapotban. A társadalomban eleinte ezek a szabályozások elégedetlenséghez vezettek mivel az emberek számára nem volt egyértelműen definiálva az ittaság fogalma. A kor technikai eszközeivel és akkori kutatási eredményekkel nehezen lehetett bizonyítani, az alkoholos befolyásoltság alatti vezetést.

Az ittas vezetés jogi megfogalmazása és körülhatárolása először a skandináv típusú jogban jelent meg. 1936-ban Norvégiában alkották meg ezen törvényeket, majd ezt 1941-ben Svédországban is bevezették apróbb módosításokkal. A skandináv típusú jog megtiltotta a vezetést egy meghatározott véralkohol koncentráció szint felett, ezt a koncentrációt testsúlyhoz kötötte. A meghatározott szint 0,5 ezrelék véralkohol volt az eredeti norvég törvényben és 0,8 ezrelék véralkohol a svédben. Az eljárás kezdeményezése az intézkedő rendőrön múlt, aki ha közlekedési bűncselekmény alapos gyanúját észlelte légzésminta-vételt alkalmazott valamint ezt követően bizonyító erejű vérvizsgálatot. Ezen bűncselekmények elkövetése esetén az elkövető vezetői engedély felfüggesztésére és börtönbüntetésre számíthatott. A skandináv jog tehát bevezetette, megfogalmazta az ittas járművezetés definícióját, és amit a legfontosabb alkalmazta az új tudományos eredményeket a büntetőeljárásban. A II. világháború után ez a szabályozás hamar elterjedt sok más országban is.

A skandináv jog tehát kiküszöbölte a fenti problémákat azzal, hogy egy objektív értéket vezetett be az alkoholos befolyásoltság megállapítására. A nyomozások egyszerűbbé váltak az ügyeket hamarabb lehetett bíróság elé vinni.

A skandináv jogban bevezetett szabályok eredményesnek bizonyultak ezért azokat és a bizonyítási eljárásokat több ország is átvette más-más határértékekkel.

A nagy-britanniai 1967-es Közútbiztonsági Törvény nagyobb szabadságot adott a rendőröknek, a törvény értelmében a rendőr az ittaság előzetes gyanúja nélkül kérhetett szűrővizsgálatot közlekedési kihágás vagy baleset esetén.

Az 1978-as francia törvény lehetővé tette, a rendőrség számára, hogy bárhol végezzenek légzésminta vizsgálatot az autóvezetőkkel szemben az alkoholos befolyásoltság gyanúja nélkül is.⁶

⁶ LAURENCE Ross H.: Drinking and Driving, London, 1983. 632-635.o. (fordítás)

A skandináv típusú jogot átvevő országban a törvény bevezetése nagy sajtóvisszhangot váltott ki, komoly társadalmi vitákat eredményezett emiatt az új törvények mindenkihez eljutottak. A legjobb példa az 1967-es brit Közútbiztonsági Törvény, ami bevezette a 0,8 ezrelékes határt. Angliában a törvény következtében a nagy sajtóvisszhang vagy a büntetésektől való félelem miatt a komoly közúti balesetek a hatálybalépés követően a felére csökkent.

Az 1978-as francia törvény és a 1974-es holland ittas vezetéssel kapcsolatos törvény is a hasonló eredményeket mutatott.⁷

1.2. „KRESZ történelem”

A KRESZ előfutárának egy 1910-ben született belügyminiszteri rendeletet tekinthetünk, bár korábbról is ismerünk közúti közlekedést érintő szabályokat. Érdekességgént megemlítenéd, hogy ekkor Magyarországon még baloldali közlekedés volt érvényben, és ez így is maradt 1941-ig.

A magyar királyi belügyminiszter és a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter 250000/1929. BM. sz. rendeletét tekintjük az első hazai KRESZ-nek, amely részletesen, egységes szerkezetbe gyűjti össze a közúti közlekedés szabályait. A rendelet 1930. január 01-én lépett hatályba, s az akkori nemzetközi normákkal összhangban állapította meg a közúti forgalom résztvevőire (gépjárművekre, egyéb járművekre, kerékpárosra, gyalogosokra) vonatkozó előírásokat. A sínpályához kötött közúti járművek közlekedését más jogszabály rögzítette. Az első KRESZ VII. részből, IX. fejezetből és 129 paragrafusból állt, amelyet függelék, magyarázó ábrák és minták egészítettek ki. Ez a rendelet részletesen, az akkori kor követelményeinek megfelelően foglalta össze a közúti közlekedésre vonatkozó előírásokat.

Már ez a rendelet meghatározza az ittasságra vonatkozó szabályokat: 250 000/1929. BM. sz. rendelet 4. §. (1): Közlekedési eszközt csak józan és az e rendeletben (72., 77., 102., 109. §.) vagy egyéb jogszabályban megszabott egyéb feltételeknek is megfelelő egyén vezethet, illetve hajthat.⁸

Báló Dénes magyar kir. rendőrfőfelügyelő „A közlekedés rendőri tananyaga” című 1937-es kiadású könyvében ittas vezetés esetén a vezetői engedély elvételéről ír: „A

⁷ LAURENCE Ross H.: Drinking and Driving, London, 1983., 632-635.o. (fordítás)

⁸ <http://www.kti.hu/index.php/news/345/537/A-KRESZ-toertenete> (letöltés: 2014.03.06.)

gépjárművezetői igazolványt – fellebbezésre tekintet nélkül – vissza kell vonni attól a gépjárművezetőtől is, aki gépjárművet ittasan vezet és ittasságát hatósági orvos megállapítja, ilyen esetben a gépjármű vezető ellen a kihágási eljárást is folyamatba kell tenni.”

A második KRESZ 1950-ben került bevezetésre. A belügyminiszter és a közlekedés- és postaügyi miniszter 2500/1950. (XII.01.) rendelete hat fejezetet tartalmazott, mely összesen 217 szakaszból állt. Az új rendelet megalkotásakor az alkotók tekintettel voltak az elmúlt 20 év során szerzett tapasztalatokra, és ennek megfelelően egészítették ki, illetve módosították a korábbi rendeletet. A jogalkotó célja az volt, hogy a szabályozást a megváltozott közlekedési viszonyokhoz igazítsa.

A második közlekedési kódex csupán három évig volt használatban, mert 1953-ban leváltotta a következő, sorban a harmadik KRESZ. A belügyminiszter, valamint a közlekedés- és postaügyi miniszter 1/1953. BM. rendelete két részre - általános és különös részre - tagozódott, s 146 paragrafusban összegezte a közúti közlekedésre vonatkozó akkori normákat.

A harmadik KRESZ mintegy kilenc évig volt hatályban, mert 1962-ben, a közúti forgalomban bekövetkezett jelentős változások következtében kiadásra került az új, negyedik közlekedési kódex.

1968-ban írták alá a Bécsi Egyezményt, mely a mai nemzeti szabályozások alappilléreinek tekinthető. Ez az Egyezmény képezi az alapját a Magyarországon jelenleg hatályban lévő, ötödik hazai KRESZ-nek, mely az 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet által 1976. január 1-én lépett hatályba. Az azt követő bő három évtizedben a KRESZ mintegy 16 alkalommal módosult.⁹

1.3. Az ittás vezetés megjelenése a magyar büntetőjogban

A közlekedés rendjének fokozott védelméről szóló 55/1953. (XII.4.) MT sz. rendelet 1.§-a rendelte először büntetni azt, aki szeszes ital hatása alatt levő állapotban gépjárművet vezet, vagy vezetés közben szeszes italt fogyaszt, továbbá aki a gépjármű

⁹ <http://www.kti.hu/index.php/news/345/537/A-KRESZ-toertene> (letöltés: 2014.03.06.)

vezetését olyan személynek engedi át, aki szeszes italt fogyasztott. Ez a rendelet fogalmazza meg lényegében az ittas járművezetés törvényi tényállását.

1961. évi V. tv. a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről (Szocialista Btk.) a közbiztonság elleni bűncselekmények között helyezte el a járművezetés ittas állapotban büntettét, amelyet az követett el, aki szeszes ital hatása alatt levő állapotban vasúti, légi vagy vízi járművet, avagy közúton gépjárművet vezet, vagy a jármű, ill. a gépjármű vezetését olyan személynek engedi át, aki szeszes ital hatása alatt áll.

Látható, hogy ez a törvény a gépjárművek mellett már a vasúti, légi, és vízi járművek ittas állapotban történő vezetését is tiltja.

Az 1961-es Btk.-hoz kapcsolódó novelláris módosítás az *1971. évi 28. tvr.* A tvr. legfontosabb sajátossága, hogy kettős bűncselekmény felosztást hoz be: büntett és vétség között tesz különbséget. Módosítás továbbá, hogy a különös részben bevezetésre kerülnek a közlekedési bűncselekmények, így a járművezetés ittas állapotban büntett is.¹⁰

Az 1978. évi IV. tv. a közlekedési bűncselekmények önállósodási folyamatát továbbvitte, és azokat külön fejezetben önállóan szabályozta. Aki szeszes italtól befolyásolt állapotban vasúti vagy légi járművet, valamint gépi meghajtású vízi járművet vagy úszó munkagépet, avagy közúton gépi meghajtású járművet vezet, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, javító-nevelő munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

Látványos változás, hogy még tovább bővíti a jogalkotó az elkövetési eszközök körét. A törvény az ittas járművezetés miatti büntetőjogi felelősséget továbbra is a gépi meghajtású járműnek csupán a közúton való közlekedésében állapítja meg. A törvény nem büntette azt a személyt, aki kábítószer vagy ennek minősülő bódító hatású, és a járművezetési képességre hátrányosan ható szer (pl.: gyógyszer) hatása alatt vezetett gépjárművet. Ezt a szabályozást az 1998. LXXXVII. Tv. 48. § - változtatta meg, úgy hogy a szeszes italtól befolyásolt állapottal egyenértékűnek tekinti azt is, ha az elkövető a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása alatt vesz részt a közúti forgalomban. A vezetési képességre hátrányosan ható szer gyűjtőfogalomnak tekinthető, amely a

¹⁰ Kereszty Béla – A magyar büntetőjog kézikönyve, 16-17. o. (Budapest, 2005, 16 – 17. o.)

kábítószer, pszichotróp anyagot, kábító hatású szer és az ilyen hatású gyógyszert egyaránt magában foglalja.

2012. évi C. törvény (a jelenleg hatályos büntetőjogi szabályozás): A szabályozás vonatkozásában szembeűnő változás, hogy a járművezetés ittas vagy bódult állapotban bűncselekményt külön tényállásban határozza meg. A törvényalkotó a járművezetés ittas állapotban tényállásában nem használja az eddig oly sok problémát és bizonyítási nehézségeket okozó befolyásoltság kifejezést, hanem konkrét alkoholkoncentrációt határoz meg. Kiemelendő továbbá, hogy e bűncselekmény már nem csak közúton, hanem a közforgalom elől el nem zárt magánúton elkövetett vezetést is büntetni rendeli. A járművezetés ittas állapotban bűncselekményt a későbbiekben kerül részletes elemzésre.

II. Járművezetés ittas állapotban, az új tényállás elemzése

„2012. évi C. törvény 236. § (1) Aki ittas állapotban vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt

- a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény súlyos testi sértést,
- b) egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget,
- c) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,
- d) öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz.

(3) Aki ittas állapotban nem gépi meghajtású úszólétesítmény vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton nem gépi meghajtású jármű vezetésével a (2) bekezdésben meghatározott következményt idézi elő, az ott tett megkülönböztetés szerint büntetendő.”¹¹

2.1. Elhatárolás a korábbi Btk.-tól (1978. évi IV. tv.)

2013. évi július 1. napján hatályba lépett az új Büntető törvénykönyv (2012. évi C. törvény). 1978. évi IV. törvény (régi Btk.-t) számtalan módosításon esett át, a szakemberek többsége már régóta szerette volna lecserélni. Az új Büntető törvénykönyv egyes bűncselekményeket jelentősen megváltoztatott, ezek között található a járművezetés ittas állapotban is.

A korábban hatályos Btk. egy tényállásként szabályozta a járművezetés ittas vagy bódult állapotban bűncselekményt. Az új Btk. ezen bűncselekményt külön-külön tényállásban szabályozza: járművezetés ittas állapotban és járművezetés bódult állapotban néven.

A régi Btk. a következő tényállást alkalmazta: “aki szeszes italtól befolyásolt állapotban vagy a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy

¹¹ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerológati Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

légi járművet, valamint gépi meghajtású vízi járművet vagy úszó munkagépet, avagy közúton gépi meghajtású járművet vezet, vétséget követ el”¹²

Az új Btk. 236. §-a rendelkezik az ittas járművezetés vétségéről. A jogszabály szerint:

„Aki ittas állapotban vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszó létesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magán úton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”¹³

A cselekménynek, a korábbiakban hatályos szabályozásnak megfelelően minősített esetei is vannak, ezek akkor valósulnak meg, ha az ittas vezetés súlyos testi sértést, maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást, tömegszerencsétlenséget vagy halált okoz.

A bűncselekmény megvalósulásához – a régi Btk. normaszövegétől eltérően – nem szükséges, hogy az alany szeszestől befolyásolt állapotban legyen, elegendő az ittas állapot megállapítása. Ennek fogalmát az új Btk. 240. §. (3) bekezdésében írt értelmező rendelkezés bontja ki, amely szerint ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter ezrelék légalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszest ital fogyasztásából származó alkohol van. Amennyiben gépjárművezető az ellenőrzések és vizsgálatok alkalmával a fentiekben leírt eredményeket produkálja, úgy a jogalkotó vélelmezi azt, hogy már maga az eredmény alapján kimondható a befolyásoltság. Az új szabály értelmében a jövőben nem kell a bíróságnak az egyéni befolyásoltságot vizsgálnia, mérlegelés nélkül ittasnak kell tekinteni azt, akinek a szervezetében a véralkohol szintje a 0,5 ezreléket meghaladja. Fontos azonban megjegyezni, hogy az ittasság mértéke továbbra sem lesz irreleváns a büntetés kiszabásakor, hiszen nem mindegy, hogy a terhelt szervezetében 1,8 vagy 0,7 ezreléknyi alkohol található, ezen tényező súlyosító vagy enyhítő körülményként jelenik majd meg.

A jogalkotó a tényállásban olyan alkoholértéket határozott meg, amelyről az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy általánosságban a biztonságos vezetésre való képességet befolyásolják. Ezt figyelembe véve alkoholfogyasztás esetén a bűncselekmény megállapíthatóságához – a korábbi bírósági és orvosszakértői tapasztalatok, valamint az

¹² Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára 2. kiadás (Szerkesztő: Dr. Bertes György, Bp. 2012.)

¹³ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerológati Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

Európai Bizottság által kiadott ajánlás alapján – 0,5 milligramm/liter véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter légalkohol-koncentrációt kíván meg a jogalkotó.

A régi Btk. törvényszövege alapján a bíróságnak az alkohol fogyasztásából származó egyéni befolyásoltság (mely befolyásoltság hátrányosan hat a közúti közlekedésben való részvételre) mértékét kellett vizsgálnia. A befolyásoltság nehezen meghatározható fogalma több bírósági határozatban került definiálásra, pl.: BH1998. 163.: „Az ittas járművezetés megállapítása szempontjából a szeszes italtól befolyásolt állapoton olyan állapotot kell érteni, amelynél a véralkohol-koncentráció foka, valamint a klinikai tünetek együttes értékelése alapján megállapítható, hogy a szeszes ital fogyasztása következtében a járművezető már nem képes a biztonságos vezetésre.”¹⁴

Az alkoholtűrő-képességet mindenki számára különböző, személyhez kötődő élettani sajátosságok határozhatják meg. Az alkohol elfogyasztása mindenkiben különböző fiziológiai hatásokat vált ki, ezzel alakítva ki a befolyásoltságot. Meghatározó lehet az adott személy neme, életkora, testsúlya (1 dl sör megivása másképp hat egy 50 kilós nőre és egy 100 kilós férfira.), hogy az adott személy fizikálisan kimerült-e, hogy mikor evett utoljára és mennyit.

A befolyásoltságot igazságügyi-orvosszakértő bevonásával lehetett bizonyítani, aki a járművezetőtől vett vér- és vizeletminta segítségével határozta meg, hogy a járművezető szervezetében a járművezetés folyamán, valamint a közúti ellenőrzés alkalmával milyen mennyiségben volt jelen az alkohol, azaz megállapításra került a befolyásoltság és annak mértéke.

A törvény indokolása rögzíti azt, hogy miért is kellett ezt a szigorító rendelkezést meghozni: “a tényállás megváltoztatását az tette szükségessé, hogy a korábbi tényállás a bűncselekmény megállapíthatóságához a járművezetéskor megkövetelte a tettes szeszes italtól befolyásolt állapotát, amely bizonyítás-elméleti visszasságokhoz vezetett. A korábbi normaszöveg rendelkezése alapján a tettes meghatározott időpontra vonatkoztatott szeszes ital fogyasztásából származó egyéni befolyásoltságát kellett vizsgálni, illetve megállapítani. A befolyásoltság egzakt módon, közvetlenül nem mérhető, arra csak más mért adatokból: a szervezetből különböző módszerekkel kimutatott alkohol mennyiség alapján lehet szakértői módszerekkel következtetni. E következtetési folyamat esetenként bizonytalansági tényezőket tartalmaz. Bár az etilalkohol szervezetre gyakorolt, a vezetési képességre hátrányosan ható mechanizmusa általánosságban jól meghatározható, mégis a

¹⁴ Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára 2. kiadás (Szerkesztő: Dr. Bertes György, Bp. 2012.)

büntetőeljárások során minden kétség nélkül nem zárható ki az sem, hogy más-más terhelt esetében ezek egyéni eltéréseket is mutathatnak.”¹⁵

A fenti indoklás jól rávilágít az utóbbi évek problémájára. Hazánkban sok külön erre a területre szakosodott ügyvéd praktizál, akik ismerik és teljes mértékben tisztában vannak az aktuális orvosi irányelvekkel, számítási, visszaszámolási szabályokkal (valamint számos ilyen kalkulátor található az interneten is). Az elkövető mintavételkor (vér-vizelet, vagy kétszeri vérvétel) tett nyilatkozata, hamis tanúzásra történő figyelmeztetés hiányában nem minősül vallomásnak, az bármikor módosítható és az meg is tagadható bármiféle jogi következmény nélkül. Az igazságügyi-orvosszakértő ezt követően elkészíti a szakvéleményét a mintában talált alkoholkoncentrációra vonatkozóan. Az elkövető a büntetőeljárás szabályai szerint ezt a szakvéleményt megtekintheti, majd ennek fényében a felfogadott ügyvéd segítségével olyan vallomást tesz, amely a számára legkedvezőbb. Ezen vallomásokban az elkövetők elsősorban arra törekedtek, hogy ne lehessen megállapítani azt, hogy ők az elkövetés pillanatában befolyásolt állapotban voltak.

Másik jelentős változás a tényállás kapcsán, hogy a hatályban volt szabályozás szerint a járművezetés ittas állapotban vétségét kizárólag közúton lehetett elkövetni, a közforgalom elől el nem zárt magánúton nem. Vagyis ez azt jelentette, hogy ha valaki egy bevásárlóközpont parkolójában, vagy éppen egy benzinkúton ittasan vezetett, az ittas járművezetés bűncselekmény elkövetéséért nem volt felelősségre vonható, csupán szabálysértési eljárás volt indítható ellene függetlenül attól, hogy milyen mennyiségű alkohol volt a szervezetében. A hatályos törvény az elkövetés helyének körét kiszélesítette, így most már a közforgalom elől el nem zárt magánúton is elkövethető a bűncselekmény.

Jelenleg az ittas járművezetés szankciójaként - amennyiben a bűncselekmény alapesete valósul meg – a bíróság a gyakorlatban az esetek döntő többségében pénzbüntetést és mellékbüntetésként járművezetéstől eltiltást állapít meg, amelynek törvényi minimuma 1 hónap.

¹⁵ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerkesztési Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

A dolgozatom megírása során megkerestem a fenti bűncselekménnyel foglalkozó nyomozókat, valamint az ügyészség munkatársait. Az új Btk. hatályba lépése óta elég rövid idő telt el, ezért nem beszélhetünk kialakult gyakorlatról, de jelentős változás mutatkozik bíróság elé állítások számában, amely nagymértékben megnövekedett. A büntető törvénykönyvben beállt változás miatt az ügyészség jelentős számban tudta előterjeszteni a bíróság számára ezen ügyeket. Az így befejezett esetek javítják a bűnügyi időszerűséget valamint költséghatékony nyomozást tesznek lehetővé.

2.2. A bűncselekmény rövid elemzése

A bűncselekmény jogi tárgya kettős: elsősorban az összes közlekedési ágazat közlekedésének biztonságához, másodsorban a közlekedő személyek élet és testi épségének védelméhez fűződő társadalmi érdek. Az alkohol fogyasztása bizonyítottan hátrányosan hat a vezetési képességre, így komoly veszélyt jelent a közlekedés biztonságára, valamint ezen cselekmények nagyon elszaporodtak, így indokolt a szigorú törvényi szabályozás.

A bűncselekmény elkövetésének eszközei: vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású úszó létesítmény és a gépi meghajtású jármű. Ezen közlekedési ágazathoz tartozó járműveket a rájuk vonatkozó külön jogszabályok határozzák meg (pl.: 1/1975 KPM-BM együttes rendelet /KRESZ/, 2005. évi CLXXXIII. törvény /a vasúti közlekedésről/).

A bűncselekmény alanya az ittas állapotban vasúti, légi, vízi vagy közúti járművet vezető személy. Az alanyiságnak nem feltétele az, hogy a jármű vezetője rendelkezzen az arra járműre vonatkozó vezetői engedéllyel.

Érdekesség, hogy megvalósulhat társtettesség is, pedig a jármű vezetője nagy általánosságban egy személy. Ez a jelenség inkább a vasúti, a vízi, és a légiközlekedésben fordulhat elő (pl.: a hajó parancsnoka, a gépész, a kormányos is egymás tevékenységét kiegészítő cselekmény kapcsán mind ittas állapotban vannak). Társtettesség megvalósulhat közúti gépjármű vezetése esetén is, ha két ittas személy egyidejűleg a jármű vezetéséhez szükséges részműveletet végzi (pl.: az egyik ittas személy fékez, a másik kormányoz).

Felbújtó, bűnsegéd: felbújtó lehet pl. az az utas, aki azt a személyt, akiről tudja, hogy ittas állapotban van, a jármű vezetésére bírja rá. Bűnsegéd lehet pl. az a személy, aki olyan gépkocsit vontat (pl. műszaki hiba miatt) amelynek vezetője ittas.

„A bűncselekmény alapesete *szándékos* bűnösségű vétség, a büntetési alakzatában pedig a minősítő körülményekre a tettesnek kizárólag a gondatlansága terjed ki.”¹⁶ A jármű vezetője úgy vállalkozik a vezetésre, hogy tudatában van annak, hogy annak megkezdése előtt vagy közben szeszes italt fogyasztott.

Ezen bűncselekménynek nincs *elkövetési tárgya*, a vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású úszó létesítmény és a gépi meghajtású jármű az elkövetés eszközei, ahogy az már fentebb kifejtésre került. A törvényszöveg különbséget tesz gépi és nem gépi meghajtású között.

A bűncselekmény könnyű sérüléssel járó vétségi alakzata a vasúti vagy a légi járművek közül bármelyikkel, az úszólétesítmények vagy a közúti járművek közül csak a gépi meghajtásúakkal követhető el. A bűncselekmény minősített eseteinek bármelyike a fent felsorolt közlekedési ágazatok összes járművével követhető.

Mind a négy közlekedési ágazatban gépi meghajtású járművön olyan közlekedési eszközt értünk, amelyet beépített erőgép hajt (BH 1985. 332.). „A beépített erőgép fogalma alá tartoznak mind a cseppfolyós vagy légnemű üzemanyagot felhasználó belső égésű robbanómotorok, más belső és külső égésű motorok, mind pedig a villamosenergiával táplált elektromos motorok. Ebből következően nem gépi meghajtású minden olyan jármű, amelyet nem beépített erőgép (motor) hajt, hanem haladásában emberi vagy állati, illetve szélenergia segíti.”¹⁷

A gépi meghajtású közúti közlekedésben résztvevő járműveket a KRESZ (1/1975 évi KPM-BM rendelet) 1. számú függeléke tartalmazza, amely szerint ide tartozik: a személygépkocsi, a tehergépkocsi, az autóbusz, a trolibusz, a nyerges vontató, vontató, a nehéz tehergépkocsi, a motorkerékpár, a motoros tricikli, a mezőgazdasági vontató, a lassú jármű, segédmotoros kerékpár, a kerékpár, a quad, a mopedautó, az iskolabusz és a villamos. Sajnos a KRESZ sok módosításon, „foltozgatáson” van túl, időszerű lenne egy új jogszabály összeállítása, ugyanis például néhány járműkategória továbbra sem került értelmezésre, osztályozásra.

¹⁶ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerológati Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

¹⁷ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerológati Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

Érdekesség az elektromos kerékpár kérdése. A KRESZ (1. számú függeléke) szerint a kerékpár „legalább kétkerekű jármű, amelyet emberi erő hajt, és ezt legfeljebb 300 W teljesítményű motor segíti”. Nem rendezett azon elektromos kerékpárok helyzete és jogszabályi feltételei, amelyeknek teljesítménye 300 W fölött van, pedig ezen járművekből egyre több vesz részt a közlekedésben. A KRESZ értelmezése alapján annyit tudunk megállapítani, hogy ezen járművek nem kerékpárok, de más osztályba sem tudjuk besorolni őket. Az az elektromos kerékpár, amely motorjának teljesítménye nem nagyobb 300 W-nál, úgy annak bekapcsolt, üzemelő állapota esetén a kerékpárt beépített erőgép hajtja, tehát – a jogszabályi kategorizálástól függetlenül – gépi meghajtású jármű. Az itt írtakra figyelemmel, a bekapcsolt elektromos motorral közlekedő kerékpár az (1) és (2) bekezdésben foglalt tényállásnak, a kikapcsolt motorral haladó, emberi erővel hajtott kerékpár pedig a (3) bekezdésben foglalt tényállásnak lehet elkövetési eszköze.

A bűncselekmény elkövetési magatartása az ittas állapotban való járművezetés.

A tényállás megállapításához az ittas állapot definícióját az új Btk. 240. §. (3) bekezdésében írt értelmező rendelkezés tartalmazza, amely szerint ittas állapotban lévő személy az, akinek a szervezetében 0,50 gramm/liter ezrelék véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter ezrelék légalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van. Az új Btk. törvényszövege alapján elegendő az, ha a járművezetés idején a vezető szervezetében a meghatározott értékek előidézésére alkalmas etilalkohol van. Az új tényállás a Btk. 240. §. (3) bekezdésében meghatározott értékek esetén a befolyásoltságra vonatkozóan „megdönthetetlen vélelmet állít fel és szilárd alapként fogadja el annak orvosszakértőileg bizonyítható tényét is, hogy felszívódási szakaszban a felszívódó alkohol vezetői képességre kedvezőtlen hatása kétséget kizáró bizonyossággal kialakult.”¹⁸

A jármű vezetése: a bírói gyakorlat járművezetésnek értékelte azt is, ha a tettes a gépkocsi vezető ülésében ülve kezébe vette gyermekét és megengedte, hogy ő kormányozzon miközben ő a pedálokat kezelte (BH 1985.91.). Járművezetésnek értékelte továbbá, ha a tettes nem működő motorral a lejtőn gurult járművével és azt fékezte, kormányozta (BH. 1980.159.). Ugyanígy vezetésnek számít, ha a tettes más személyek által kézi erővel tolt gépkocsiban ül és azt kormányozza, vagy ha a tettes műszaki hiba miatt vontatott gépjárműben ül és azt fékezi, kormányozza. Nem tekinthető járművezetőnek az az ittas személy, aki segédmotoros-kerékpárját vagy motorkerékpárját

¹⁸ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerkesztési Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

közúton maga mellett tolja, mert ilyen esetben rá a gyalogosok közlekedésére vonatkozó szabályokat kell figyelembe venni (BH 1989.182., BH 1977.90.).

A járművezetés ittas állapotban bűncselekmény alaki (immateriális) deliktum, így már a tettes járművezetésének megkezdésével befejezetté válik. Akkor beszélhetünk a járművezetés megkezdéséről, ha a jármű vezetője annak szerkezeteinek kezelésével illetve gépeinek működtetésével álló helyzetből elmozdítja.

A bűncselekmény kísérlete valósul meg például akkor, ha az ittas állapotban lévő elkövető beindítja a jármű motorját, a járművel való közlekedési szándékkal. Kísérletről csak akkor beszélhetünk, ha ebben az esetben az elkövető nem indul el (BH 1995.382.).

A járművezetés ittas állapotban immateriális bűncselekmény ezért az alapeseti tényállása nem tartalmaz eredményt.¹⁹

A bűncselekmény minősített esetei: ezen esetek baleset bekövetkezése esetén fordulhatnak elő. A minősített esetekben írt személyi sérüléssel vagy halál bekövetkezésével járó eredménynek okozati összefüggésben kell állnia a tettes ittas állapotából fakadó közlekedési szabályszegésével (BH 2012.215., BH 2013.33.). A nyolc napon belüli büntetőjogi gyógytartamot okozó könnyű sérülés az alapeseti, a nyolc napon túli súlyos sérülés pedig a minősített eseti tényállásba tartozik.²⁰

¹⁹ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerkesztési Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

²⁰ Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerkesztési Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)

III. Az alkohol

3.1. Általánosságban az alkoholról

Az etilalkohol ($\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$) színtelen, kellemes szagú, égető ízű, gyúlékony, a központi idegrendszerre ható folyadék, forráspontja $78,3\text{ }^\circ\text{C}$, fajsúlya 0,79. Cukortartalmú növényi és állati eredetű anyagok, élesztőgombák okozta erjedésekből keletkezik. A központi idegrendszerre kifejtett izgató, illetve narkotikus hatása miatt az emberiség évezredek óta használja.²¹

3.2. Az alkohol társadalmi szerepe

A szeszital fogyasztása évezredes társadalmi szokás, eredetileg az étkezéshez, ünnepekhez kapcsolódott, ezen felül a jó hangulat előidézője ezért az emberiség történetében egyre nagyobb jelentőséget kapott.

Egyes adatok szerint már a paleolit korban ismerték az alkoholt, a neolit korból pedig egyértelmű bizonyítékaink vannak a sör és bor készítéséről. A 16. századtól kezdődően, megemelkedett a fertőzések, betegségek száma elsősorban vizek elfertőződése miatt. Ebben a korban emiatt jelentősen megnőtt az alkoholtartalmú italok jelentősége és fogyasztása. Sok esetben a kizárólagos folyadékbevitel a sör és a bor volt. Az alkoholfogyasztás mértéke a 18. századig folyamatosan nőtt.

Magyarországon a szőlőművelés alapjait a rómaiak rakták le és a középkori gazdaságunk egyik fő terméke a bor volt.

Kezdetben erjesztéssel készítettek alkoholos italokat, melyet később gyümölcsök levének desztillálásával állítottak elő, így sokkal töményebb italokat kaptak. Az gyengébb italok a borok, és a sörök, az erősebbek az égetett szesz italok ősei voltak.

A mai társadalmunkban is nagy szerepe van az alkoholnak. Ünnepek alkalmával, társadalmi összejöveteleken, hétvégenként valamint étkezéskor is előszeretettel fogyasztunk alkoholt. Nagy divatja van a bulik előtti alkoholfogyasztásnak, ami a 16 – 29 éves fiatal korosztályra jellemző. A 30 fölötti korosztály hétvégenként inkább közös társaságokba vagy kocsmákba, mai modernebb nevén mondva pubokba jár, ott szórakozik, ott italozik. Az alkoholfogyasztással kapcsolatban meg kell említenünk még az úgynevezett egyetemista réteget, akikre inkább a hétköznapiokon történő bulizás illetve alkoholfogyasztás a jellemző.

²¹ Dr. Varga Tibor – Az alkohol kémiája fiziológiája előadás (Szeged, 2011.04.7-9.)

Magyarországot szokás a fesztiválok országának is nevezni, tavasztól, őszig egymást követik a sör, bor, pálinka és egyéb zenés-kulturális fesztiválok. Ezen rendezvényeket hatalmas tömegek látogatják és itt mindig központi szerepben áll az alkohol. Európa alkoholtérképén a bort ivók közt szerepelünk, de a magyar lakosság előszeretettel fogyaszt sört és tömény italokat is.

A legtöbb országban az alkohol fogyasztása legális; az alkoholfogyasztást szabályozó törvények egyik legfontosabb része a korhatár. A minimális életkor 16 és 25 életév közt változik az országtól és néha az ital típusától is függően. A legtöbb országban 18 éves kor fölött lehet legálisan alkoholt vásárolni. Az iszlám országokban életkortól függetlenül tilos a szeszes ital fogyasztása.

3.3 Fajtái

Az alkoholos ital olyan ital, mely etanolt (hétköznapi nevén „alkohol” vagy „szesz”) tartalmaz. Ezek az italok három fő csoportba oszthatók: sörök, borok és égetett szeszek

- Égetett szeszek:

Alapanyaga: bármilyen erjedésre alkalmas cukor tartalmú növény, gyümölcs. Alkoholtartalom átlagosan 40-50%, egyes országokban akár 80%-os italokat is előállítanak.

- Borok:

Alapanyaga: szőlő. Más gyümölcsökből is lehetséges bor készítése, de az ilyen italok kevésbé elterjedtek. Alkoholtartalom átlagosan 10-15%.

- Sörök:

Alapanyaga: valamilyen gabonaféle, az esetek többségében árpa, de létezik búzasör és kukoricasör is. Alkoholtartalom 3-12%, átlagosan 5-6%.

Alkohol		Egységnyi alkohol ml-ben						
Neve	Tartalom %	0,3 dl	0,5 dl	1 dl	2 dl	3 dl	5 dl	7 dl
Pálinka	50	15,5	26	52	104	156	260	364
Whiskey	40	12,5	2	42	84	126	126	294
Vodka, konyak	38	11,9	19,8	39,6	79,2	118,8	118,8	277,4
Bor	12	-	6,3	12,5	25	37,5	37,5	87,5
Pezsgő	12	-	6,3	12,5	25	51,8	62,8	87,5
Sör	4,8	-	-	5	10	15	25	35

3.4. Az alkohol mennyisége a szervezetben és hatása a vezetési képességre

Az alkohol rövid távú hatása az emberi szervezetre arányos a véráramban levő alkohol mennyiségével. Ennek a mennyiségnek a kimutatására szolgál a véralkoholszint vizsgálata, amely azt mutatja meg, hogy egységnyi vértérfogatban mekkora mennyiségben található meg az alkohol. Ezt ezrelékben szokták megadni. Egy ezrelék azt jelenti, hogy 1 liter vérben 1 cm³ tiszta alkohol található. Az alkohol minden szervezetre más-más hatással van, függ az egyén alkoholtűrő képességétől.

Az alkohol hatását a vezetési képességekre a következő táblázat mutatja be:²²

Véralkohol-koncentráció	Testi hatás
0,2 ezreléktől	A gátások csökkennek, bőbeszédűség alakul ki és a mozgó tárgyak érzékelésének képessége romlik.
0,3 ezreléktől	További képességromlások, úgy mint a látómező korlátozódása és a távolságok megbecslése, ill. a figyelem is csökken.
0,4 ezreléktől	Kialakul a csöklátás.
0,5 ezreléktől	A reakciókészség egyértelműen csökken, kiváltképp, ami a piros jelzéseket illeti, és nő az általános rizikóvállalás.
0,6 ezreléktől	Az általános reakcióképesség drasztikusan csökken.
0,7 ezreléktől	Nő a rizikóvállalás, továbbá erősen csökken az önkontroll.
0,8 ezreléktől	Első egyensúlyzavarok, a látómező beszűkül (csöklátás), a vezetéshez szükséges mozgás szétesik és a közlekedési táblák gyorsan a figyelmen kívül kerülnek.
1,0 - 1,5 ezrelék	Első beszédzavarok, a rizikóvállalási kedv és az agresszivitás drasztikusan nő.
2,0 - 2,5 ezrelék	Komoly koordinációs- és egyensúlyzavar, egyre artikulátlanabb beszéd.
2,5 ezreléktől	Bénulások tünet, elhomályosult tudat, kettőslátás és az emlékezőképesség kikapcsolása.
3,5 ezreléktől	Életveszélyes állapot lép fel: fennáll a légzőközpont bénulásának veszélye, ami kómához vagy halálhoz vezethet.
kb. 5 ezreléktől	A legtöbb esetben halál következik be.

A fenti problémákon túl az ittas járművezetőknél un. „alagútvezetés” jellemző, ami azt jelenti, hogy az ittas sofőrök nem veszik észre az oldalról érkező dolgokat.²³

3.5. Az alkohol felszívódása

Az etilalkohol kémiai természetéből adódóan vízben és zsírokban is jól oldódik, a biológiai membránokon könnyen átjut. A fogyasztott szeszes ital mintegy 5-15%-a már a

²² www.mypin.hu/j-hu-mypin/index.php?option=com_content&view=article&id=194&Itemid=55

²³ Dr. Irk Ferenc: Közúti balesetek (Törvénytörések és megelőzés, Bp., 1979), 229. o.

szájüregből felszívódik. Ennek jelentősége, hogy kikerülve a májat közvetlenül a nagyvérkörbe jut, így ezen alkoholmennyiség tekintetében a gyomor, a bélrendszer és a máj méregtelenítő hatása nem játszik szerepet. A fogyasztott szeszes ital a szájüregben 8-15 percig mutatható ki, amelyet a különböző számítások alkalmával figyelembe kell venni.

A gyomorból való felszívódás lassú, és a felszívódás sebessége számos tényezőtől, pl. a gyomor teltségétől függ. Szénsav tartalmú szeszes italok a gyomornyálkahártya vérbőségét fokozva gyorsítják az alkohol felszívódását. A fenti tényezőkből adódóan a felszívódás sebességét még egy megismételt terheléses vizsgálat segítségével sem lehet rekonstruálni.

A vékonybelekből történő felszívódás gyors. Ha az italfogyasztáskor nagyobb mennyiségű zsírtartalmú anyag is kerül a szervezetbe, akkor az alkohol a zsírsavakkal a vékonybélben észtereket képez. Ilyen esetben az alkohol már nem szívódik fel és kiürül a szervezetből. Ez a jelenség felszívódási veszteséget eredményez, amelyet üres gyomor esetén nem kell figyelembe venni, viszont egyes esetekben akár 56%-ig terjedhet. Az orvosszakértők 10%-os felszívódási veszteséget szoktak figyelembe venni.

Egyszeri rövid idő alatt történt alkoholfogyasztás esetén a felszívódás 90-120 percig tarthat. A véralkohol görbe csúcsát azonban hamarabb eléri, mintegy 60 perc után már a lebontó folyamatok kerülnek túlsúlyba. Telt gyomor esetén a felszívódási idő megnövekszik.^{24 25}

3.6. Az alkohol lebomlása

A felszívódott alkohol 5-10 %-a változatlan formában a légzéssel, izzadtsággal, vizelettel, széklettel kiürül. A többi enzimatisz folyamatok eredményeként széndioxidra és vízre bomlik le. A lebontás túlnyomó részét (mintegy 80%-át) a gyomor-bélhuzam nyálkahártyájában és a májban lévő alkohol dehidrogenaze (ADH) enzim végzi.²⁶

²⁴ Dr. Sótónyi Péter – Igazságügyi orvostan 422-423. o. (Budapest, 2011.)

²⁵ Dr. Varga Tibor – Az alkohol kémiaja fiziológiája előadás (Szeged, 2011.04. 7-9.)

²⁶ Dr. Varga Tibor – Az alkohol kémiaja fiziológiája előadás (Szeged, 2011.04.7-9.)

4.2. Mintavétel

4.2.1. Légalkohol vizsgálat a helyszínen:

A rendőrségnél jelenleg a következő alkoholszondák vannak rendszeresítve: LION alcometer SD-400 alkoholteszt, LION alcometer 500 és a Drager alkoholteszt.

- LION SD-400 alkoholteszt:

Az alkoholtesztet 1995. november 1-e óta használja a rendőrség. Az alkoholteszt egy elektromos készülék, amelynek a tölcsérébe fújásakor jelzi, hogy az ellenőrzött személy fogyasztott-e alkoholt, amennyiben igen, akkor a készülék aktív módba vált és ekkor már egy műanyag csövön keresztül megfújást követően jelzi a kilélegzett levegőben lévő alkoholmennyiséget. Az alkoholszonda memóriája 5000 teszt elvégzésére elegendő, a benne lévő öt darab új AA elem megközelítőleg 3000 teszt elvégzéséhez elegendő energiát biztosít. A szonda üzemeltetési hőmérséklete -5 és $+40^{\circ}\text{C}$ között van, a tapasztalatok szerint a hideget nem nagyon bírja. Mérési tartománya: lélegzet alkoholtartalma 0.02 és 2.00 mg/liter között, ennél magasabb alkoholszint esetén egy szint-túllépési jelzés jelenik meg. Visszaállási ideje: nulla alkoholszint esetében általában 10 másodperc, 0.35 mg/l esetében 60 másodperc, 2.00 mg/liter esetén 4 perc. Az alkoholszonda nagy előnye a tölcsérrel történő mérés, amelynek lényege, hogy kis idő alatt sok vizsgálat elvégezhető valamint költséghatékony az eldobható csöves szondákkal szemben. A LION alkoholszonda nem hitelesített mérőműszer, arra alkalmas, hogy az alkoholfogyasztás tényét kimutassa, elsősorban tájékoztató jellegű.²⁷

- LION alcometer 500:²⁸

A fent bemutatott alkoholszonda újabb fajtája, amely ugyanazon műszaki feltételekkel rendelkezik, mint elődje, különbség, hogy ez a készülék nem használható többször használatos mintavételi tölcsérrel.

- Drager Alcotest 6810:

²⁷ LION SD-400 kézikönyve

²⁸ LION 500 kézikönyve

Az alkoholszonda ugyanolyan elven működik, mint a LION SD-400 azzal a különbséggel, hogy nem használható többször használatos mintavételi tölcserrel. A Drager szonda a hidegebb időjárást is jól bírja, képes nagyobb alkoholtartalom mérésére is valamint jóval gyorsabb a LION-nál. A készülék memóriája egyszerre 250 mérési eredményt tud elraktározni, két AA alkáli elemmel kb. 1500 teszt végezhető.²⁹

- Spiratest indikátorcső:

A 27/2010-es ORFK utasítás 2011. július 30-ig engedte a használatát, ma már nem használható.

A Spiratest alkoholszonda kémiai reagense a rajta átfújott levegő alkoholtartalmától fűzőld színűre változott. A cső az átfújott levegő hatására átforrósodott így lehetett ellenőrizni, hogy az ellenőrzött személy fújja-e a szondát. A vizsgálat nagy hibalehetőséggel járt: a szondát az alkoholon kívül más anyag is elszínezhetette, így pl. a vizsgálat előtti dohányzás vagy a nyálrészecskék bekerülése a csőbe is adhatott álpozitív értéket. A szonda elszíneződésének mértékét ezt követően egy színskálával hasonlították össze, amely irányt mutatott az alkoholos befolyásoltság mértékére. Az éjszakai ellenőrzések során problémát okozott, hogy a színváltozás mesterséges fénynél nehezen volt értékelhető. A fentieket figyelembe véve megállapítható, hogy a Spiratest alkoholszondás vizsgálat már elavult volt a mai kor követelményei szerint, ezért is került ki a használatból.

4.2.2. Hitelesített légalkohol mérő készülékek:

A rendőrségnél a következő hitelesített légalkoholmérő készülékek vannak rendszeresítve: Seres Ethylometer 679 T.H, a Siemens Alcomat és a Drager Alcotest 7110.

A fenti eszközök azért hiteles mérőeszközök, mert ezek már a lebomlott alkoholt mutatják ki. Az elkövetők alkoholfogyasztására elegendő bizonyítékot szolgáltatnak a hitelesített légalkoholmérő által szolgáltatott adatok. A hitelesített mérőeszközzel az ittaság helyszíni ellenőrzésétől számított 30 percen belül el kell végezni az első mérést. Ha ez a feltétel nem sikerül, akkor az elkövetőnél vérvételt kell alkalmazni.

A hitelesített mérőeszközzel 2 mérést kell végrehajtani 15 perc különbséggel.

²⁹ Drager 6810 kézikönyve

A rendőrségnél alkalmazott hitelesített mérőeszközökről általánosságban elmondható, hogy ezen eszközökkel mért értékeket a bíróság bizonyítékként elismeri.

- Seres Ethylometer 679 T.H:

Az alkoholszonda először a környezetéből vesz levegőt, ez határozza meg a kiindulási értéket. A szonda méri a befújt levegő mennyiségét, 2,8 l befújása szükséges. A szonda folyamatosan méri a nyomást, így ha a fújás megszakításra kerül, akkor a mérést leállítja, és a mérést rontottnak értékeli. A műszer a mérés eredményét pontosan definiálja, feltünteti annak eredményét és pontos idejét. A személy adatait a kezelőnek kell ráírnia a kinyomtatott szalag megfelelő rubrikáiba. Az elkövetőnek a szalag alján aláírásával kell hitelesítenie, hogy a mért értéket elfogadja.³⁰

A műszer a mérés eredményét pontosan definiálja, feltünteti annak eredményét és pontos idejét. A személy adatait a kezelőnek kell ráírnia a kinyomtatott szalag megfelelő rubrikáiba. Az elkövetőnek a szalag alján aláírásával kell hitelesítenie, hogy a mért értéket elfogadja.³⁰

- Siemenes Alcomat:

Az alkoholfogyasztás eredményes méréséhez ennél a szondánál elegendő 1,7 liter levegő befújása, a befújásnak legalább három másodpercig kell tartani. A kifújt levegőre nézve a műszer állandó hőmérsékletre, az átlagosnak tekinthető 34 C fokra van beállítva. A műszer a mérés eredményét pontosan meghatározza.³¹

- Drager Alcotest 7110:

A rendőrség legújabb „szolgálatba” helyezett hitelesített légalkoholmérő készüléke. A szonda méri a befújt levegő mennyiségét, 2,1 l befújása szükséges. A készülék egy infravörös érzékelőt használ a légalkohol szintjének meghatározására. Az alkoholszondába a hozzá csatlakoztatott billentyűzet segítségével rögzíteni tudjuk az elkövető adatait. A Drager szonda hordozható, így egy fokozott ellenőrzés alkalmával az autóban is használható.³²

³⁰ SERES használati útmutató

³¹ Siemens műszaki leírás

³² Drager 7110 használati útmutató

4.3. Rendőrségi normák az ittas járművezetőkre vonatkozóan

A rendőrség két belső normája (27/2010. ORFK utasítás, 34/2013. ORFK utasítás) határozza meg a légalkohol mérésre vonatkozó rendelkezéseket:

-„ Amennyiben az alkoholteszterrel végzett mérés eredménye:

- a) közúti gépi meghajtású járművet vezetőnél a 0,15 mg/l,
- b) közúti nem gépi meghajtású járművet, vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,25 mg/l,
- c) nem gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,30 mg/l,
- d) egyéb esetben a 0,50 mg/l

légalkohol értéket nem haladja meg, szóban nyilatkoztatni kell, hogy tüdőbetegségben szenved-e, vagy van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha a 25. pont alapján nem áll fenn a vér- és vizeletminta vétel esete, és az alkoholfogyasztás tényét vagy az azzal megvalósított jogsértést nem büntetőeljárásban értékelik, úgy az intézkedés alá vont személyt nyilatkoztatni kell arról, hogy a mérési eredményt elfogadja-e. Amennyiben úgy nyilatkozik, hogy elfogadja, akkor az előző nyilatkozatait és a mérés eredményét az 1. számú melléklet szerinti „Nyilatkozat” (a továbbiakban: Nyilatkozat) kitöltésével rögzíteni kell. A Nyilatkozat rögzítését követően további mintavételre intézkedni nem kell.”³³

-„ Az Országos Igazságügyi Orvosszakértői Intézet alkoholfogyasztás és az alkoholos befolyásoltság igazságügyi orvosszakértői vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 13. számú módszertani levelében foglaltak figyelembevételével az alkoholteszter 0,10 mg/l légalkohol értéket meg nem haladó mérési eredménye orvosszakértői szempontból nem értékelhető, ezért ilyen esetben további mintavételre, szóbeli figyelmeztetésre, helyszíni bírságolásra, közigazgatási bírság kiszabására, feljelentésre, illetve szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte miatt a vezetésre jogosító okmány helyszíni elvételére csak akkor kerülhet sor, ha egyéb bizonyíték – így különösen a járművezető nyilatkozata vagy tanúvallomás – áll rendelkezésre.”³⁴

-„Amennyiben az alkoholteszterrel végzett mérés eredménye a 0,25 mg/l légalkohol értéket meghaladja, az intézkedés alá vont személyt szóban nyilatkoztatni kell arról, hogy hajlandó-e magát alá vetni hiteles mérőeszközzel történő vizsgálatnak, továbbá

³³ njt.hu (27/2010. ORFK utasítás)

³⁴ njt.hu (27/2010. ORFK utasítás)

arról, hogy szenved-e tüdőbetegségben, vagy van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha hajlandó magát a vizsgálatnak alá vetni és nyilatkozata szerint nem szenved tüdőbetegségben és nincs testhőmérséklet emelkedése, hiteles mérőeszközzel történő mérésre kell intézkedni. Ennek érdekében az intézkedés alá vont személyt a vizsgálat érdekében elő kell állítani, kivéve, ha a mérőeszköz az ellenőrzés helyszínén rendelkezésre áll”³⁵

Amennyiben az alkoholszondával végzett ittasság ellenőrzés eredménye pozitív, az intézkedés alá vont személyt szóban nyilatkoztatni kell arról, hogy szenved-e tüdőbetegségben, vagy van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha nyilatkozata szerint nem szenved tüdőbetegségben és nincs testhőmérséklet emelkedése, az előbbi pontban foglaltak szerint kell eljárni.

4.3.1. A hitelesített légalkohol-mérés előnyei

- gyors és egyes esetekben a helyszínen végrehajtható
- amennyiben az elkövető cselekményét elismeri és együttműködő, akkor a mintavétel előállítással együtt 40 percen belül befejezhető (abban az esetben ha nincsenek nagy földrajzi távolságok)
- a vérvétel és az ezzel kapcsolatos bűnügyi költségek kiválthatók

4.3.2. A hitelesített légalkohol-mérés hátrányai

- a vizsgálat később nem ismételhető meg, ellentétben a vérmintával
- a szervezetben lévő befolyásoltságot okozó anyagok nem mutathatók ki
- a vezetéskori befolyásoltság bizonyos feltételek mellett nem számítható ki az értékekből

4.4. Vér- és vizeletminta vétel

4.4.1. A kötelező vérvétel eseteit

A 27/2010. ORFK utasítás felsorolja a kötelező vérvétel eseteit.

„Az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálatához szükséges vérvételre és lehetőleg közel azonos időben végzett vizeletminta vételre kell intézkedni, amelyet a

³⁵ njt.hu (27/2010. ORFK utasítás)

cselekményt követően a legrövidebb időn belül végre kell hajtani, ha az intézkedés alá vont személy

- a) az alkoholszondával, az alkoholteszterrel vagy a hiteles mérőeszközzel végzett ellenőrzést megtagadja,
- b) olyan állapotban van, amely meggátolja az alkoholszonda, alkoholteszter, a hiteles mérőeszköz eredményes alkalmazását,
- c) nyilatkozata szerint tüdőbetegségben szenved, vagy testhőmérséklet emelkedése van, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszes ital fogyasztás gyanúja fennáll,
- d) az egészségi állapotára (tüdőbetegségére, testhőmérséklet emelkedésére) vonatkozó nyilatkozat megtételét vagy annak aláírását megtagadja,
- e) hiteles mérőeszközzel történő első mérés foganatosítása a cselekmény időpontjától számított 30 percen belül nem hajtható végre
- f) a Jegyzőkönyv aláírását megtagadja,
- g) a hiteles mérőeszköz mérési eredményét kétségbe vonja és véralkohol-vizsgálatot kér,
- h) nyilatkozata, vagy az ez irányú ellenőrzés eredménye alapján szervezetében a vezetési képességre hátrányosan ható szer jelenléte valószínűsíthető, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszes ital fogyasztás gyanúja fennáll,
- i) nyolc napon túl gyógyuló sérülést, vagy annál súlyosabb kimenetelt eredményező közlekedési, illetve a közlekedés körében segítségnyújtás elmulasztása, vagy cserbenhagyás bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszes ital fogyasztás gyanúja fennáll,
- j) a gyanú szerint a cselekmény után szeszes italt fogyasztott vagy az ittasság ellenőrzés előtt a helyszínt elhagyta, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszes ital fogyasztás gyanúja fennáll.

Ha a vizeletminta biztosítása nem lehetséges, kétszeri vérvételre kell intézkedni úgy, hogy a második vérvételre az első mintavételt követő 30-45 perc között kerüljön sor.”³⁶

³⁶ www.njt.hu - 27/2010. ORFK utasítás

A vér és vizelet mintavételt szakképzett orvos hajtja végre az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. módszertani levele alapján.

A mintavételhez meghatározott mintavételi egységdobozt van használatban, amely tartalmazza a vérvételhez és a minták tárolásához szükséges eszközöket (steril tű, gézlapok, kémcső, vérvételi jegyzőkönyv, azonosítási számok). A véralkohol vizsgálata csak folyékony vérből történhet ezért a kémcsőben alvadásgátló folyadék is van.

Az egységdobozhoz vérvételi jegyzőkönyvet mellékelnek, melynek első részét a vérvételt elrendelő hatóság képviselője tölti ki. Itt a hatóság tagjának fel kell tüntetni az elkövető adatait, a mintavételt szükségessé tevő cselekmény okát, időpontját és a helyszínen mért légalkohol értékét (ha hajlandó volt alávetni magát vagy egyáltalán lehetséges volt).

A második rész a vizsgálandó személy nyilatkozata az alkoholfogyasztására, testsúlyára, étkezésére és gyógyszereszedésre vonatkozik. Ezt már a vizsgálatot végző orvos tölti ki, és az elkövetőnek alá kell írnia.

A jegyzőkönyv harmadik része az orvosi vizsgálat adatait tartalmazza. A vizsgálatot végző orvos az elkövető alkoholszagát, a pupillák reakcióit, az elkövető koordinációs zavarait, illetve emlékező képességét rögzíti. Ezek alapján az orvos megállapítja a fennálló alkoholos befolyásoltságot.

Enyhe fokú alkoholos befolyásoltság esetén a lehelet alkoholszagán kívül a kötőhártyák belövelltsége jelentkezik, közepes fokú alkoholos befolyásoltság a koordináció zavarait (Romberg-tünet, orr-ujj hegy kísérlet bizonytalansága, stb.) idézi elő, míg súlyos fokú alkoholos befolyásoltság esetén emlékezeti problémák és a tudati működés zavarai is felismerhetők. A klinikai tünetek és a tényleges alkoholos befolyásoltság mértéke között nagy különbség mutatkozhat.³⁷

4.4.2. A vérvizsgálat előnyei

- a vizsgálat megismételhető
- a vérmintából más vezetésre hátrányosan ható anyagok is kimutathatók
- a vezetéskori befolyásoltságra vonatkozóan pontos értékek határozhatóak meg

4.4.3. A vérvizsgálat hátrányai

- az intézkedés idejét megnöveli, egy együttműködő elkövető esetén is, az előállítás időtartama meghaladja a 1,5 órát

³⁷ www.iszki.hu - Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. módszertani levele

- a vérévétel olyan beavatkozás, amelyet csak orvos végezhet
- bűnügyi költséget generál
- bizonyos esetekben cselekmény időpontjára visszaszámolni nem lehet

4.5. Igazságügyi-orvosszakértők

Az alkoholos állapot és befolyásoltság orvosszakértői megállapítására elsősorban közlekedési bűncselekményekkel kapcsolatosan és közlekedési balesetek kivizsgálásánál kerülhet sor.

Az alkohol elkövetéskor szervezetben lévő értékének megállapítása a vizsgált személy véralkohol-koncentrációja alapján történik.

„Az alkoholos befolyásoltság megállapításánál a következő határértékeket célszerű figyelembe venni:

- 0,2‰ (20 mg%) = az alkoholfogyasztás nem bizonyítható,
- 0,21-0,50‰ (21-50 mg%) = ivott, de alkoholosan nem volt befolyásolt,
- 0,51-0,80‰ (61-80 mg%) = igen enyhe,
- 0,81-1,50‰ (81-150 mg%) = enyhe,
- 1,50-2,50‰ (150-250 mg%) = közepes,
- 2,51-3,50‰ (251-350 mg%) = súlyos,
- 3,51‰ felett (351 mg%) = igen súlyos fokú alkoholos befolyásoltság.”³⁸

4.5.1. Visszaszámolás

A vérminta minden esetben a minta vételének időpontjában meglévő alkoholkoncentrációt jelzi. A gyakorlatban orvosszakértő feladata, hogy a koncentráció a cselekmény időpontjára visszaszámolva is kerüljön megállapításra.

A véralkoholszint csökkenése általában óránként 0,15‰ ami 7 g alkohol lebontásának felel meg.

A befolyásoltság megállapításához az orvosszakértőnek az elkövető vallomásaiban nyilatkozott adatok alapján kell visszaszámolnia. A vallomásokban igen nagy a hazugsági faktor, az elkövetők igyekeznek minél kisebb elfogyasztott alkoholmennyiséget bevallani. Emiatt az orvosszakértőnek azt is meg kell állapítani, hogy az elkövető által közölt adatok megfelelhetnek –e a valóságnak.

³⁸ www.iszki.hu - Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. módszertani levele

Igazságügyi orvosszakértőt nem csak vérminta értékelésére, hanem a hitelesített mérőeszközzel mért adatok értékelésére is ki lehet rendelni.

A visszaszámolás egyik alaptétele: a Widmark képlet.

4.5.2. Orvosszakértő kirendelése

Orvosszakértőt vérminta elemzéséhez kell kirendelni valamint vitatott esetben hitelesített légalkoholmérő készülékkel mért eredmény értékelésére is ki lehet.

Az orvosszakértőnek (az új Btk. értelmében) a következő kérdésekre kell választ adnia:

- állapítsa meg, hogy a vérvételi jegyzőkönyvön feltüntetett személy szervezetében a vezetés – tetten érés – időpontjában szeszesital fogyasztásból származó alkohol volt-e
- amennyiben igen, állapítsa meg, hogy ez az érték a vezetés időpontjában, elérte-e a bűncselekmény értékhatárt, vagyis 0,50 gramm/liter ezrelék koncentrációt, vagy azt meghaladta-e, ha lehetséges pontos értéket határozzon meg, ha nem lehetséges a pontos érték meghatározása azt indokolja
- ha a nevezett személy alkohol fogyasztására tett nyilatkozata és a vérminták alapján kapott eredmény nem egyeztethető össze, valamint az alkoholfogyasztás a nyilatkozat alapján 1 órán belül történik az elkövetési – tetten érés – idejéhez képest, akkor csak és kizárólag a vérminták alapján kapott értékből állapítsa meg, hogy nevezett személy milyen mértékű, fokú alkoholos befolyásolt állapotban volt a vezetés – tetten érés – idején
- állapítsa meg a szakértő, hogy a vérvételi jegyzőkönyvön feltüntetett személy az által bevallott italfogyasztása – figyelemmel az elfogyasztott szeszesital milyenségére, mennyiségére és az italfogyasztás idejére, - előidézhette-e a kimutatott alkoholos befolyásoltságot
- amennyiben nem, úgy állapítsa meg a szakértő, hogy a gyanúsítottnak, az általa bevallottakon túl, az általa elismert időben, még milyen mennyiségű – vallottal azonos minőségű – szeszesitalt kellett elfogyasztania ahhoz, hogy szervezetében a kimutatott alkohol koncentráció kialakulhasson

Ha van ráívás, vagy arra hivatkozik a tetten ért személy, akkor ki kell egészíteni a szakértői kérdést a következőkkel:

- állapítsa meg a szakértő, hogy kizárható-e a gyanúsított által vallott ráívás.
- amennyiben a ráívás ténye a rendelkezésre álló adatok alapján nem zárható ki, úgy állapítsa meg a szakértő, hogy a gyanúsított által vallott cselekmény utáni italfogyasztás

milyen mértékű alkoholos befolyásoltságot eredményezhetett a mérés – vérvétel – idejére. Amennyiben ez a mérték nem felel meg az alkoholvizsgálati jegyzőkönyvben írt befolyásoltságnak, akkor állapítsa meg a szakértő, hogy a gyanúsítottnak egy korábbi, be nem vallott italfogyasztás következtében milyen alkoholos befolyásoltságban kellett lennie a cselekmény idejében.³⁹

4.6. A leggyakoribb védekezések az eljárás során

- Ráívás: az elkövető arra hivatkozik, hogy miután a vezetést befejezte rögtön fogyasztott alkoholt (pl.: baleset után úgy megijedt, hogy megivott egy felest). Ilyen esetben, ha az elkövető nem volt a rendőr látóterében a jármű megállásakor vagy baleset esetén, át kell vizsgálni a járművet és erről jelentést kell készíteni. Az elkövetők nem a nyomozati szakban hanem a bírói szakban szoktak erre hivatkozni, így jelentősen megnehezítve az eljárást. Orvosszakértői szempontból ilyenkor nehezebb meghatározni a pontos eredményt. Ha az elkövető már a helyszínen ráírással hivatkozik, amennyiben lehetséges vizeletmintát is kell venni lehetőleg a vérvételt követő pár percen belül, ebből a szakértők pontosabban bírnak következtetni arra, hogy valóban valóságos –e az elkövető által előadott nyilatkozat.
- Gyógyszer szedésére hivatkozás: az elkövető arra hivatkozik, hogy olyan gyógyszert szed amely befolyásolta a mért eredményeket. Ilyen esetben bekérésre kerülnek az elkövető orvosi eredményei, leletei, majd orvosszakértő vizsgálja, hogy valós lehet –e az elkövető által előadott vallomás. Az ittasságot jellemzően a máj működésére ható gyógyszerek befolyásolhatják.
- „Nem vezettem a járművet”: az elkövető arra hivatkozik, hogy nem vezetett, az intézkedő rendőrök csak odamentek, hozzá amikor állt a járművével. Ilyen esetben a hatóság megkísérel kamerafelvételeket illetve tanukat felkutatni, majd az intézkedő rendőrök szembesítésre kerülnek az elkövetővel. A szembesítés általában nem szokott eredményre vezetni, viszont szerencsére egyre több rendőrautóba szerelnek kamerát valamint érdemes megkísérelni onnan felvételt szerezni ahonnan az elkövető indult.
- Előfordulhat, hogy a rendőr kérésére, egy balesetnél, az elkövető elhagyja a járművét vagy egy jármű megállásakor az elkövető átül máshova, esetleg helyet

³⁹ Saját adatgyűjtés a Szegedi Rendőrkapitányság 2014. évi szakértő-kirendelési határozataiból

cserél mással (sötétített járműnél előfordulhat). Ilyen esetben le kell helyszíneltetni a járművet, különös tekintettel az ülés és kormánybeállításokra.

4.7. Ittas vezetők kiszűrése a forgalomból

A munkám során megkerestem a Szegedi Rendőrkapitányság azon járőreit és körzeti megbízottjait, akik az utóbbi években a legtöbb ittas járművezetővel szemben intézkedtek és kértem segítségüket a témában.

A rendőrök elmondták, hogy legtöbb esetben éjszakai szolgálataikban szoktak ittas vezetővel szemben intézkedni, akik szinte minden esetben férfiak. A forgalomellenőrzések során nagyon fontos a visszapillantó tükrök használata és környező járművezetők reakcióinak figyelése, ugyanis az ittas vezetők a rendőrautót meglátva nem viselkednek természetesen és pl. megpróbálnak elkerülni más irányba.

A falusi vagy külterületi körzeti megbízottak elmondták, hogy gyakran fordul elő olyan elkövető, aki rendszeres ittasan ül gépjárműbe, így megy haza a kocsmából. Ezen személyek általában az iszogatás során kérkednek is ezzel, így sajnos másokban is azt a hamis érzetet keltik, hogy nem fognak rendőri ellenőrzés alá kerülni vagy nem fognak balesetet okozni. Érdekes, hogy az ilyen elkövetők zavarják az embereket és ezek az információk egy jó körzeti megbízotthoz eljutnak, akik tetten is szokták érni ezen elkövetőket. Tipikus, hogy ezt követően, a kocsmában a rendőr lesz a hibás a jogosítvány elvételéért, de ez az intézkedés valószínűleg a többi ittasan vezetni akaró kedvét is elveszi ezen cselekménytől.

Az ittas vezetők kiszűrésére a szembetűnő jelenségeket leszámítva nem lehet egyértelmű teóriát felállítani, csak apró árulkodó jelekről beszélhetünk, amely esetekben a járművezető ittas vagy bódult állapotban lehet:

- A jármű vezetője a forgalmi sávjában nem tud közlekedni, abból folyamatosan jobbra balra kitér. Ilyen szembetűnő jelenség esetén a jármű vezetője valószínűleg erősen befolyásolt, fokozott figyelemmel kell az intézkedést lefolytatni.
- A jármű vezetője a forgalmi viszonyokhoz képest indokolatlanul, nagyon lassan közlekedik, koncentrál, jellemző, hogy egyenes útszakaszon is fékezzet. A jármű vezetője próbál minden szabályt pontosan betartani, nehogy megállítsák a rendőrök, de ezt túlzásba viszi és így feltűnővé válik.

- A jármű nagy sebességgel hajt át a városon, sokszor minden szabályt, jelzőlámpát és táblát figyelmen kívül hagyva. A járművezető úgy van vele, hogy minél gyorsabban hazaér, annál kisebb az esélye, hogy megállítsák vagy csak az alkoholtól van olyan felfokozott állapotban, hogy száguldozik.
- A jármű vezetője alacsony forgalmi viszonyok között (pl.: éjszaka) kis utcákon közlekedik annak ellenére, hogy amerre megy, sokkal hamarabb elérné célját valamelyik főúton. A jármű vezetője úgy gondolja, hogy főleg a főbb utakon számíthat rendőri ellenőrzésre. Ilyen esetben érdemes a járművet egy ideig követni, és ha logikátlan az útvonal érdemes intézkedés alá vonni. A jármű vezetője nem biztos, hogy ittas, sok esetben más bűncselekmény elkövetésére készülő személyek is ezt a módszert alkalmazzák.
- A jármű vezetője éjszaka világítás nélkül közlekedik. Ez a jelenség általában városban fordul elő, ahol éjszaka is jók a látási viszonyok.
- A jármű vezetője dohányzik a járművében azon az éjszakán, amikor a szórakozóhelyek és a kocsmák nyitva vannak és megnő az ittas vezetők száma (pl.: péntek, szombat). Alkohol fogyasztásakor megnő a dohányzási inger, sok járművezető, aki máskor igényes a járművére ilyenkor mégis rágyújt.
- A jármű ablakai résnyire vagy teljesen le vannak engedve, annak ellenére, hogy kint rossz idő vagy nagyon hideg van.
- A jármű szórakozóhelytől vagy kocsmától indul.
- A jármű vezetője a rendőrt vagy a rendőrautót meglátva félreáll, megfordul, vagy másik irányba kanyarodik.

V. Ittas vezetés a statisztika tükrében

Magyarország hatályos közlekedéspolitikai programja „A Magyar Közlekedéspolitika 2003-2015” azt a célt tűzte ki, hogy 2015-re felére csökkenjen a személy sérüléses közúti balesetek és a halálos áldozatok száma 2001-hez képest. Ha a jelenleg rendelkezésünkre álló éves adatokat hasonlítjuk össze a 2001-es évvel akkor megállapítható, hogy jó irányba haladunk:

- a személy sérüléses közúti balesetek száma 21,4 %-kal csökkent (24 149-ről 18 979-re),
- a balesetekben meghalt személyek száma 51,11 %-kal csökkent (1 239-ről 605-re).⁴⁰

A fentiek alapján kijelenthető, hogy a közúti közlekedésbiztonsági helyzet javult, és remélhető, hogy a halálos áldozatok száma vonatkozásában a 2015-re megfogalmazott célkitűzések teljesülnek.

Az utóbbi években, de jellemzően 2008-tól a magyar törvények folyamatosan szigorodtak az ittasan elkövetett közlekedési bűncselekményekkel és szabályszegésekkel kapcsolatosan. 2008. május 1-ével került újra bevezetésre a „zéró tolerancia”, amely nagy sajtóvízhangot kapott.

2011. július 01-ig, bevezetésre került a közigazgatási bírság. A közigazgatási bírság a pénzbüntetés mértékét emelte meg, viszont csak közlekedési bűncselekmény elkövetése esetén került elvételre a vezetői engedély. Közúti gépi meghajtású jármű ittas vezetéséért a legkisebb kiszabható bírság, a fix összegű 100.000 Ft került kiszabásra, a következő lépcsőfok pedig a 150.000 Ft volt. Nem gépi meghajtású jármű vezetőjével (pl.: kerékpár) szemben ittas vezetés esetén 30.000 Ft volt a legkisebb kiszabható fix bírság.

2012. július 01-én a közigazgatási bírságolási rendszer módosításra kerül, ekkor kerültek meghatározásra a ma is használatos bírságértékek.

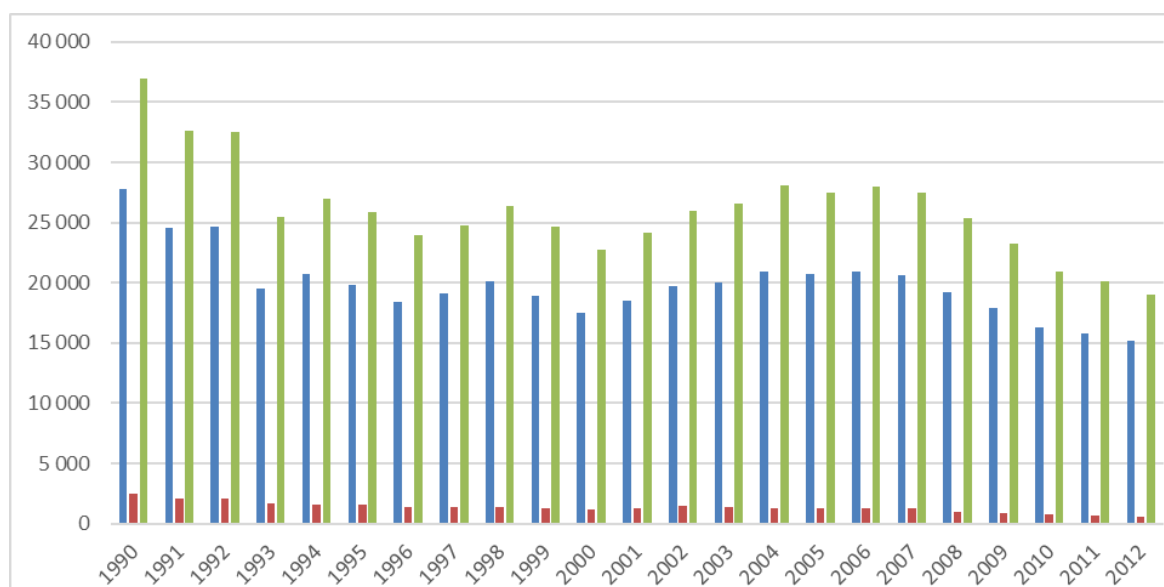
5.1. Közlekedés balesetek alakulása 1990-2012-ig⁴¹

Év	Személy sérüléses közúti közlekedési balesetek		
	Összesen	a baleset során	
		meghaltak	megsérültek

⁴⁰ www.ksh.hu

⁴¹ www.ksh.hu

1990	27 801	2 432	36 996
1991	24 589	2 120	32 676
1992	24 623	2 101	32 577
1993	19 527	1 678	25 430
1994	20 722	1 562	26 961
1995	19 817	1 589	25 886
1996	18 393	1 370	23 939
1997	19 097	1 391	24 757
1998	20 147	1 371	26 392
1999	18 923	1 306	24 670
2000	17 493	1 200	22 698
2001	18 505	1 239	24 149
2002	19 686	1 429	25 978
2003	19 976	1 326	26 627
2004	20 957	1 296	28 054
2005	20 777	1 278	27 505
2006	20 977	1 303	27 977
2007	20 635	1 232	27 452
2008	19 174	996	25 369
2009	17 864	822	23 274
2010	16 308	740	20 917
2011	15 827	638	20 172
2012	15 174	605	18 979
2013	15 691	540	15 151

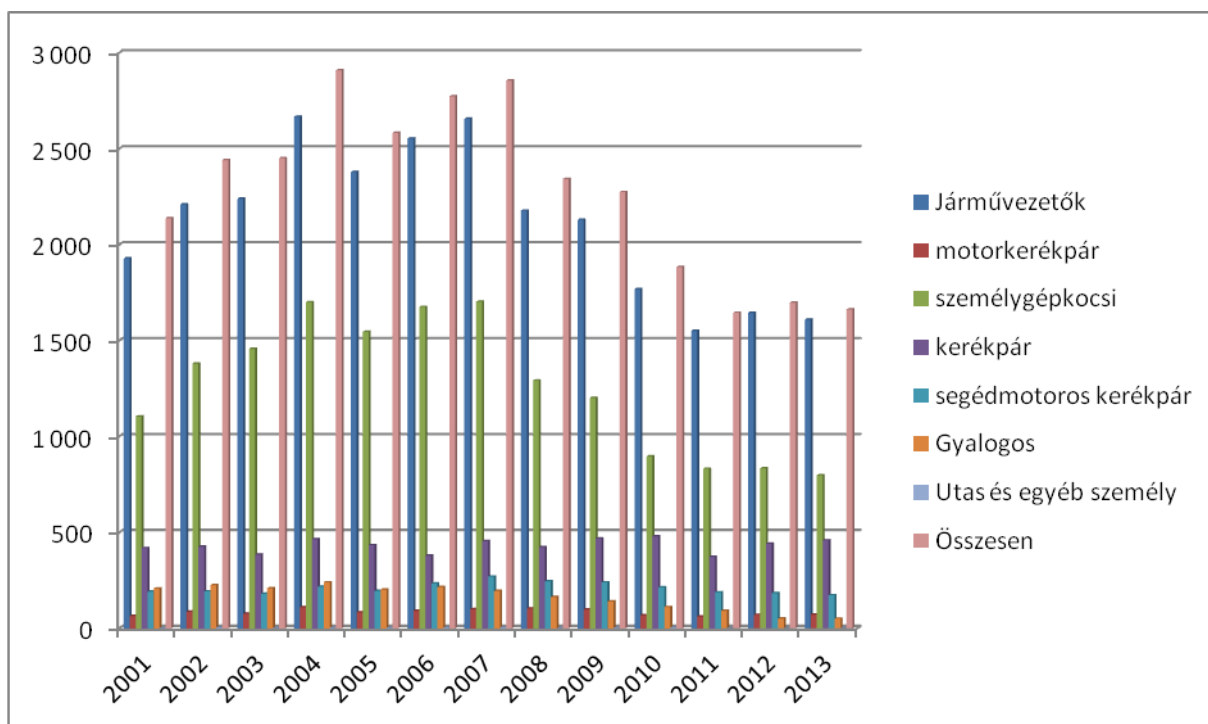
kék: összes, zöld: megsérültek, piros: meghaltak

Jól látható, hogy a balesetek száma csökkent az évek során. Hatalmas előrelépés, hogy annak ellenére a forgalomban részt vevő járművek száma nőtt, a balesetek száma csökkent.

A Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram 2008-2010. komoly balesetmegelőzési lépéseket tett, ennek keretében 2008. május elején vezették be az objektív felelősséget, amely következtében a gyorskocsik nem tudtak kibújni a szankciók alól és nagy bírságokra számíthattak. Ezzel a közúti balesetek egyik legfőbb okát a gyorskocsit próbálták visszaszorítani ami sikerrel is járt, hiszen ezt követően visszaesett a balesetek száma.

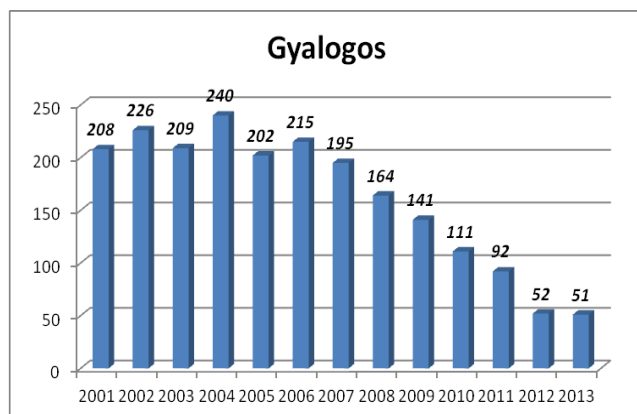
5.2. Ittasan okozott balesetek száma 2001–2013-ig ⁴²

Év	Járművezetők	Motorkerékpár	személygépkocsi	kerékpár	segédmotoros kerékpár	Gyalogos	Utas és egyéb személy	Összesen
2001	1 928	65	1 104	419	192	208	2	2 138
2002	2 209	87	1 380	426	193	226	5	2 440
2003	2 239	77	1 457	385	181	209	2	2 450
2004	2 666	110	1 700	465	217	240	3	2 909
2005	2 378	84	1 545	434	195	202	3	2 583
2006	2 553	92	1 675	380	234	215	5	2 773
2007	2 656	100	1 702	455	270	195	4	2 855
2008	2 177	103	1 292	423	246	164	1	2 342
2009	2 130	99	1 201	468	240	141	3	2 274
2010	1 768	69	897	480	214	111	4	1 883
2011	1 551	62	832	373	188	92	2	1 645
2012	1 644	71	834	441	184	52	2	1 698
2013	1 609	72	798	459	173	51	2	1 662

⁴² www.ksh.hu

A fenti statisztikából jól látszódik, hogy a 2008-tól 2011-ig jelentősen csökkent az ittasan okozott közlekedési balesetek száma.

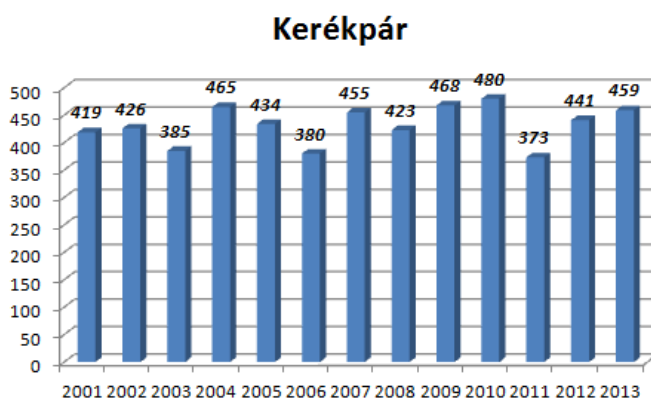
2012. július 01-én a közigazgatási bírságot rendszer, módosításra kerül, ekkor kerültek meghatározásra a ma is használatos bírságértékek.

Az utóbbi években az érték minimálisan emelkedett, inkább stagnálást mutat. A statisztikából jól látszódik, hogy a „zéró toleranciának” és szankciók növelésének

következtében sikerült lejjebb szorítani az ittas vezetésket.

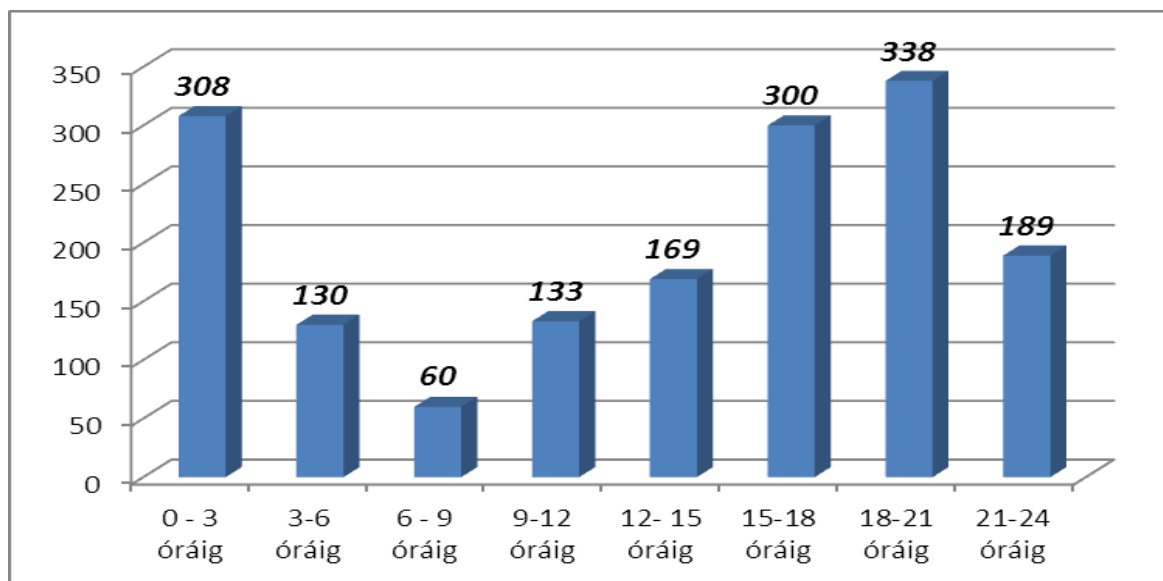
A grafikonból az is megállapítható, hogy jelentősen csökken a gyalogosok által ittasan okozott balesetek száma, amely a balesetmegelőzési kampányoknak köszönhető (pl.: látni és látszani).

A statisztika azt mutatja, hogy nő az ittas állapotban okozott balesetek száma. Ez talán azzal is magyarázható, hogy a magas üzemanyagárak miatt nőtt a kerékpáros forgalom az utakon. Úgy gondolom, hogy a fenti adatokban közrejátszik, hogy a kerékpár ittas vezetésére vonatkozó szankciók

változása. 2011. július 01-én bevezetésre került a közigazgatási bírság az ittas vezetőkre vonatkozóan, amely nagy összegű pénzbírsággal sújtotta az ittas kerékpárosokat (0,5 mg/l légalkohol alatt: 30.000 Ft, felette: 60.000 Ft). A kerékpárral okozott balesetek száma 2011-ben csökkenést mutatott, de 2012-ben újabb szabályok kerültek bevezetésre. Az új szabályozás szerint, nem főúton kerékpározó személlyel szemben csak 0,25 mg/liter légalkoholnál nagyobb mértékű érték esetén szabható ki közigazgatási bírság, amelynek összege 30.000 Ft. A szankciók csökkenése és annak lehetősége, hogy minimális alkohol elfogyasztása után még lehet kerékpárral közlekedni, ahhoz vezethetett, hogy megnőtt a kerékpárosok által ittasan okozott balesetek száma.

*Ittas gépjárművezetők által okozott balesetek alakulása a baleset időpontja szerint 2011-ben:*⁴³

A diagramon látható, hogy annak ellenére, hogy az esti órákban a forgalom alacsonyabb, az ittasan okozott balesetek száma mégis nő.

5.3. Szegedi Rendőrkapitányság 2013. évének értékelése a statisztika tükrében⁴⁴

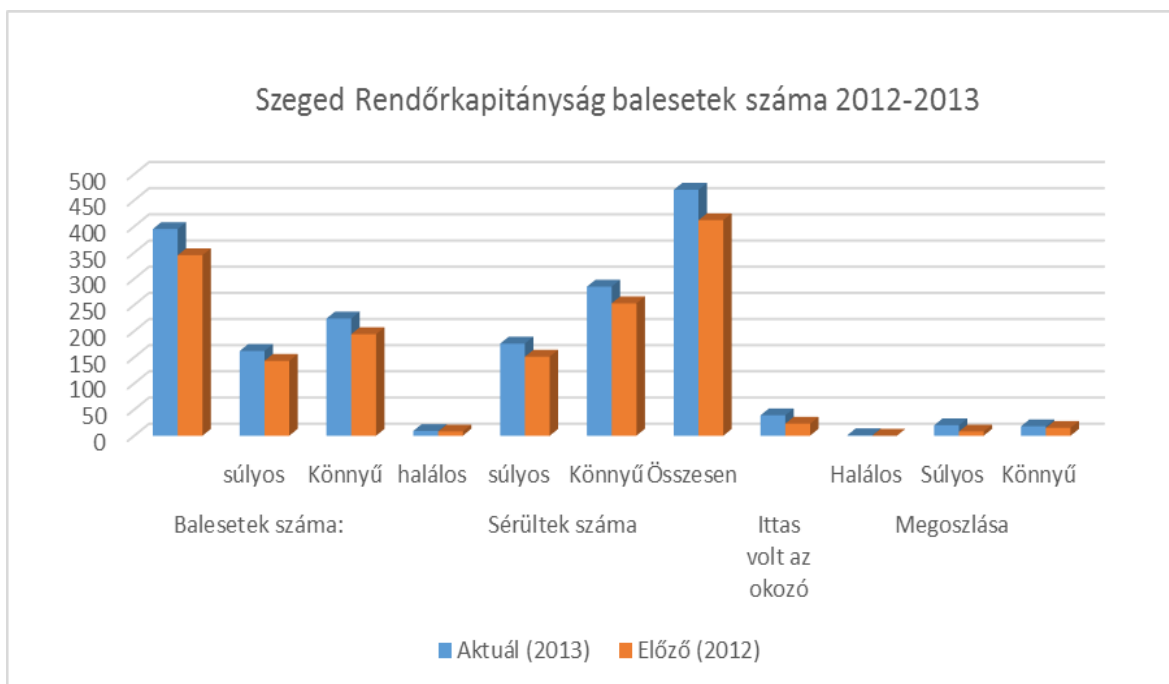
5.3.1. 2013.01.01-től 2013.12.31-ig történt balesetek

Terület		2013	2012
Balesetek száma:		395	345
eltérés +/-		50	
%-ban		0	
M	halálos db	9	8
e	+/-	1	0
g	%	0	0
o	súlyos db	162	143
s	+/-	19	0
z	%	0	0
l	Könnyű db	224	194
á	+/-	30	0
s	%	0	0
Sérültek száma	halálos	9	8
	súlyos	176	151
	Könnyű	285	253
	Összesen	470	412

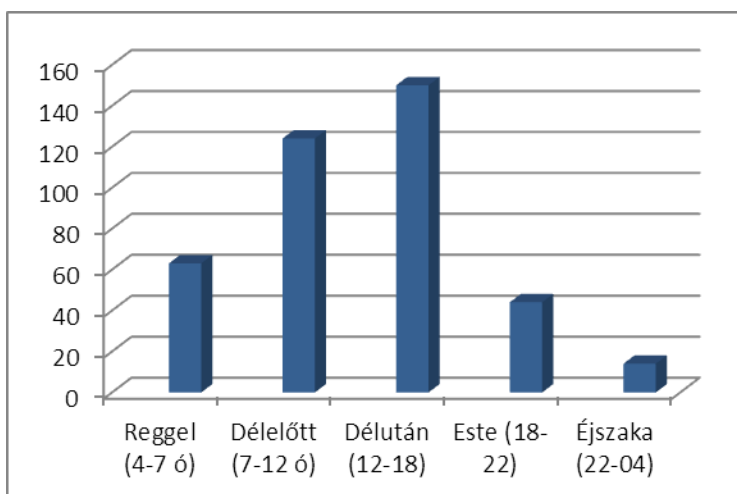
⁴³ Dr. Varga Tibor – Az alkohol fogyasztás gyakorisága és szerepe a kriminalitásban előadás (Szeged, 2011.04.7-9.)

⁴⁴ Saját adatgyűjtés a Szeged Rendőrkapitányság Közlekedési Osztályáról

<i>Ittas volt az okozó</i>		39	23
<i>Megoszlása</i>	<i>Halálos</i>	1	0
	<i>Súlyos</i>	20	8
	<i>Könnyű</i>	18	15
<i>Okok</i>	<i>gyorshajtás</i>	103	98
	<i>előzés</i>	13	12
	<i>kanyarodás</i>	57	24
	<i>elsőbbbségi jog</i>	112	98
	<i>köv. távolság</i>	21	19
	<i>műszaki hiba</i>	1	4
	<i>gyalogos hiba</i>	16	12
	<i>figyelmetlenség</i>	37	5
	<i>egyéb ok</i>	35	73
<i>Okozók</i>	<i>személygépkocsi</i>	199	184
	<i>tehergépkocsi</i>	25	18
	<i>motorkerékpár</i>	15	16
	<i>kerékpár</i>	85	64
	<i>segédmotorkerékpár</i>	20	19
	<i>autóbusz</i>	10	9
	<i>egyéb jármű</i>	1	5
	<i>gyalogos</i>	16	12
	<i>utas</i>	10	12
	<i>állat</i>	5	12
<i>Külföldi okozó:</i>		5	10
<i>Reggel (4-7 ó)</i>		63	51
<i>Délelőtt (7-12 ó)</i>		124	109
<i>Délután (12-18)</i>		150	141
<i>Este (18-22)</i>		44	28
<i>Éjszaka (22-04)</i>		14	16

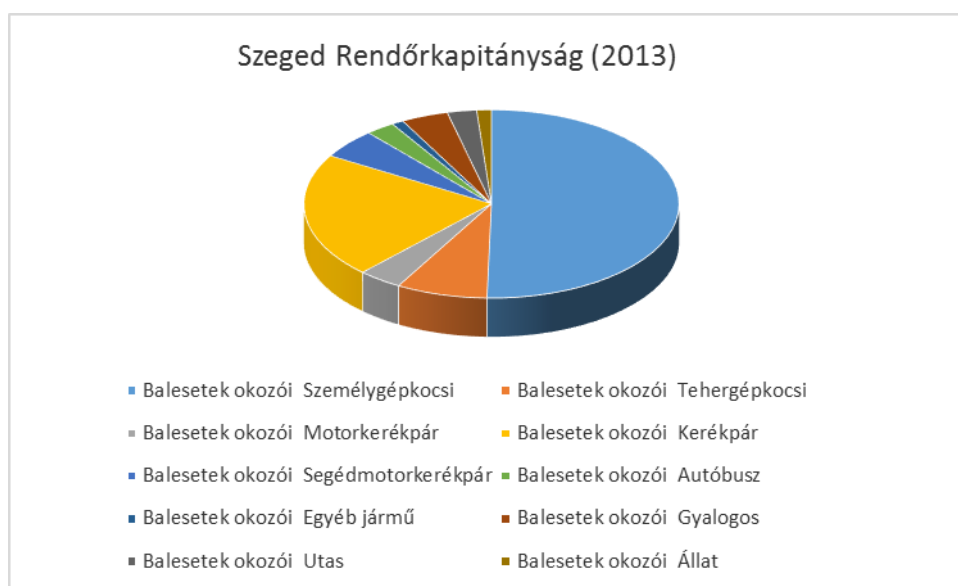
5.3.2. A balesetek alakulása, azok időpontja szerint

A grafikon értelmezése alapján a közlekedésrendészettel foglalkozó járőri állománynak súlyozottan a nappali időszakban kellene szolgálatot ellátnia, mert ez az időszak a legfrekvenciáltabb a balesetek szempontjából. A járőri állomány ennek megfelelően, jellegzetesen nappal látja el feladatát.

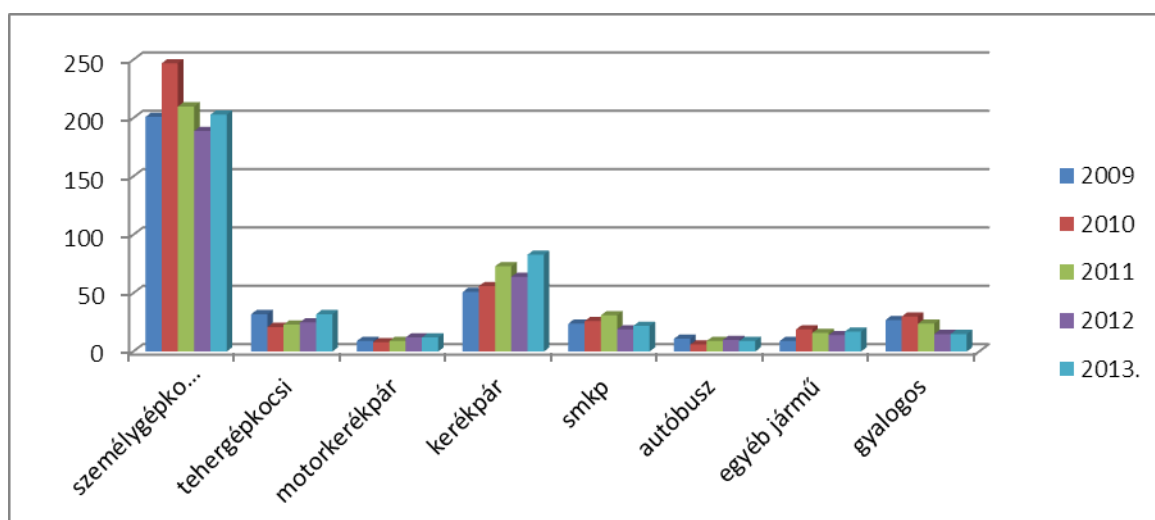
5.3.3. Balesetek csoportosítása okozók szerint

	Balesetek okozói									
	Személy gépkocsi	Teher gépkocsi	Motor kerékpár	Kerék pár	Segéd motorke rékpár	Autób usz	Egyéb jármű	Gyalo gos	Utas	Állat
Szeged Rendőrkap itányság	199	31	15	85	20	10	4	16	10	5

5.3.4. Balesetek csoportosítása okozók szerint 2009-2013-ig

	2009	2010	2011	2012	2013.
személygépkocsi	201	247	210	189	203
tehergépkocsi	32	21	23	25	32
motorkerékpár	9	8	9	12	12
kerékpár	51	56	73	64	83
smkp	24	26	31	19	22
autóbusz	11	6	9	10	9
egyéb jármű	9	19	16	14	17
gyalogos	27	30	24	15	15

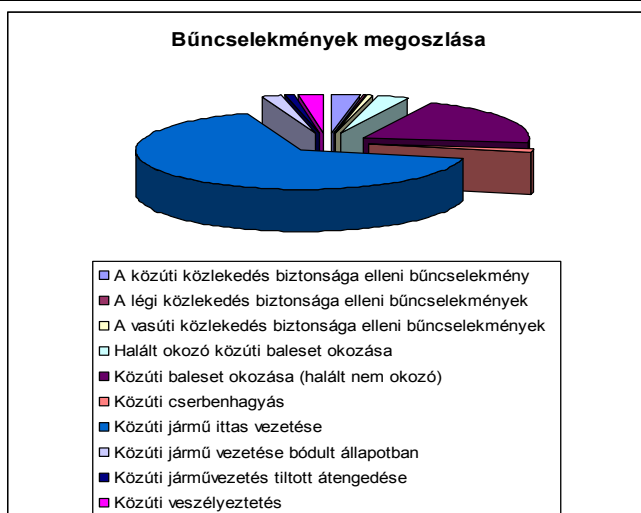

A Szeged Rendőrkapitányság 2013-as statisztikai adatai alapján megállapítható, hogy a legtöbb balesetet továbbra is a személygépkocsik okozzák, de a kerékpárosok által

okozott balesetek száma is magas. Az elemzések alapján a kerékpárosok balesetek visszaszorítása érdekében komoly lépéseket kellene tenni.

5.3.6. A bűncselekmények százalékos megoszlása 2013-ban

Megnevezés	régi Btk. minősítés db	új Btk. minősítés db	Összes	%-os arány
A közúti közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény	7	5	12	2,68%
A légi közlekedés biztonsága elleni bűncselekmények	2	0	2	0,44%
A vasúti közlekedés biztonsága elleni bűncselekmények	2	0	2	0,44%
Halált okozó közúti baleset okozása	12	2	14	3,12%
Közúti baleset okozása (halált nem okozó)	52	38	90	20%
Közúti cserbenhagyás	5	2	7	1,56%
Közúti jármű ittas vezetése	198	101	299	66,44%
Közúti jármű vezetése bódult állapotban	8	1	9	2%
Közúti járművezetés tiltott átengedése	3	1	4	0,88%
Közúti veszélyeztetés	9	2	11	2,44%
Összes	298	152	450	100,00%

A 2013-as évben a közlekedési jellegű bűncselekmények számában jelentős növekedés figyelhető meg, ennek oka a büntetőtörvény módosítása volt, amely az ittas vezetést szigorúbban szankcionálta.

Az összes bűncselekmény 66,44%-át az ittas járművezetés, míg a közúti baleset okozása a bűncselekmények 20 %-át teszi ki.

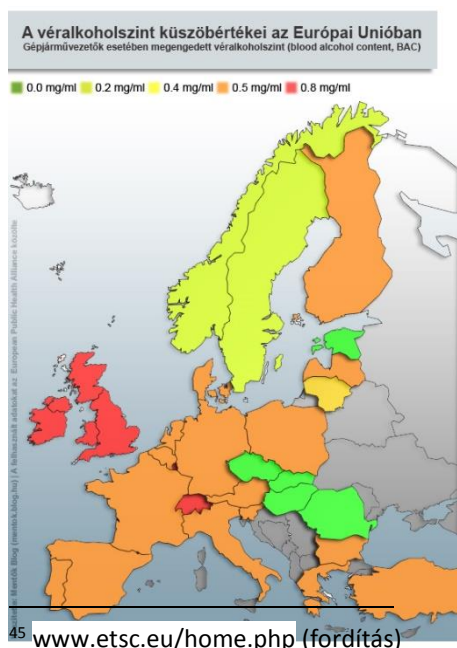
Az ittas járművezetés bűncselekmények jelentősége a közlekedésbiztonságra való veszélyessége miatt érdemel kiemelést.

Érdekes, hogy a törvénymódosítás előtt közúti jármű ittas vezetése miatt 198 eljárás indul, amely a szigorítást követően majdnem a felére 101 db-ra esett vissza.

VI. Nemzetközi kitekintés

A közlekedési balesetek nagy százalékában játszik szerepet az ittas járművezetés, ezért természetes, hogy ennek visszaszorítását az Európai Unió is fontos feladatnak tekinti. Ebben többek között segítségére van az ETSC (European Transport Safety Council), egy brüsszeli székhelyű független szervezet, mely az uniós közlekedésbiztonsággal kapcsolatos adatokat dolgozza fel, erről évente jelentést (Pin Report) készít az Európai Bizottság részére.⁴⁵

Mivel azonban az ittas vezetés szabályozása nem közösségi hatáskörbe tartozik, ezért az Európai Bizottság csak egy – a tagállamokra nem kötelező – ajánlást (2001/116/EC) adott ki. Ebben javasolja a tagállamoknak, hogy limitként 0,5 g/l véralkohol szintet jelöljenek meg felső határként saját jogszabályaikban, valamint ennél szigorúbb (0,2 g/l) szabályok bevezetését szorgalmazza a kezdő vezetők, illetve a tehergépjárművek vezetői tekintetében. Az említett ajánlás nem kötelező jellegéből adódik, hogy az Európai Unió

tagállamai között eltérés van az ittas járművezetés

	Megengedett véralkoholszint [‰]	Ittas vezetés
Ausztria	0,5	300 €-től
Belgium	0,5	140 €-től
Bosznia Hercegovina	0,3	200 €-től
Bulgária	0,5	100 €-től
Ciprus	0,5	napi jövedelem
Csehország	0,0	400 €-től
Dánia	0,5	havi nettó fizetésről indul
Észtország	0,0	1150 €-ig
Finnország	0,5	15 napi jövedelem
Franciaország	0,5	135 €-től
Görögország	0,5	100 €-től
Hollandia	0,5	290 €-től
Horvátország	0,5	130 €-től
Izland	0,5	430 €-től
Írország	0,8*	200 €-től
Lengyelország	0,2	145 €-től
Lettország	0,5	140 €-től
Litvánia	0,4	290 €-től
Luxemburg	0,5	100 €-től
Macedónia	0,5	250 €-től
Magyarország	0,0	370 €-től
Málta	0,8	465 €-től
Montenegró	0,5	60 €-től
Nagy Britannia	0,8	5820 €-ig

szabályozását illetően, azonban mára az uniós államok közül csak az Egyesült Királyság, Írország és Málta jogrendjében szerepel 0,5 g/l-nél magasabb véralkohol szint felső határként. Ezen túlmenően

Litvánia 0.4 g/l, három tagállam (Svédország, Lengyelország, Észtország) 0.2 g/l limitet, míg négy ország (Magyarország, Románia, Szlovákia, Csehország) pedig az ún. zéró toleranciát alkalmazza. Az ajánlásnak megfelelően számos ország (Spanyolország, Ciprus, Luxemburg, Hollandia, Ausztria) alacsonyabb engedélyezett véralkohol értéket szab meg a tapasztalatlan, illetve a hivatásos járművezetőkre nézve. Ezen túlmenően Németország és Szlovénia a minimális alkoholfogyasztást is tiltja ezekre a személyekre vonatkozóan.⁴⁶

Az uniós országok szabályozása közül néhányat bemutatok példaként:

- **Franciaország:**

A francia törvényszöveg ittas vezetésre vonatkozó rendelkezései:

234. §. 1. cikkely

I. - Még abban az esetben is, ha nincs látható jele az alkoholos befolyásoltságnak, a 0,8 gramm/liter vagy efölötti véralkohol szint vagy a kilégzéskor mért 0,4 milligramm/liter vagy e fölötti alkoholkoncentráció 2 év börtönnel és 4500 euro pénzbüntetéssel büntetendő.

II. - Ugyanez a büntetés abban az esetben is, ha az ittasságnak szemmel látható jelei vannak.

III. - Az első és második pontban felsorolt esetekben a gépjármű lefoglalható.

IV. - Ezen bűncselekmény elkövetőjének esetében lehetőség van a jogosítvány pontok felének elvételére.

V. - Ezen rendelkezés a tanulóvezető-oktatóra is érvényes.

234. §. 2. cikkely

I. Mindenki, akit bűnösnek találtak a 234. §. 1. cikkely alapján az alábbi kiegészítő büntetést kaphatja:

- 3 vagy több évre felfüggesztik a jogosítványát
- 3 vagy több évre törlik a jogosítványát és ezen időszak alatt tilos új jogosítványért folyamodnia
- Közmunka a fiatalok számára
- Saját költségére részt kell vennie egy biztonságos közlekedésre nevelő képzésen

⁴⁶ www.baleset-megelozes.eu/cikk.php?id=805

II. A gépjárművezetéstől való eltiltást nem lehet még részlegesen sem lehet felfüggeszteni.⁴⁷

Franciaországban 2012. július 1-e óta kötelező a gépjárműben alkoholszondát tartani (digitális vagy egyszerű kémiai), amellyel a magas baleseti adatokat kívánják visszaszorítani. 2011-ben 3970-en veszítették életüket közötti balesetben amelynek egyik legfőbb okozója az ittas vezetés volt.⁴⁸

- **Ausztria:**

Szigorodtak az ittas vezetésre vonatkozó szabályok, és a kiszabható büntetési tételek is. Ausztriában megengedett az alkohol kismértékű fogyasztása, amennyiben a véralkoholszint nem magasabb, mint 0,5 ezrelék.

„0,5 ezrelék alatti alkoholfogyasztás esetén, ha a rendőr úgy látja, hogy a járművezető közlekedése veszélyt jelent a forgalom számára, akkor a gépjármű vezetőjétől elveheti a gépjármű indítókulcsát, továbbá 72-2180 EUR közötti pénzbüntetést is kiszabhat, de a vezetői engedély nem kerül bevonásra.

Az új szabályozás szerint amennyiben a vezető véralkoholszintje

- 0,5 és 0,79 ezrelék között mozog, 300-3.700 EUR,
- 0,8 és 1,19 ezrelék között 800-3.700 EUR,
- 1,2 és 1,6 ezrelék között pedig 1.200-4.400 EUR pénzbüntetés szabható ki, valamint négy

hónapra bevonják a vezetői engedélyt,

- 1,6 ezreléken felüli véralkoholszint esetén minimum hat hónapra vonják be a vezetői engedélyt és az elkövetőt 1.600-5.900 EUR közötti összegre büntetik meg.”⁴⁹

- **Szlovákia:**

Az ittas vezetésre vonatkozó törvényekkel kapcsolatban egy cikket emelnék ki, amely tükrözi azok szigorúságát.

„Elítélték Ján Slotát ittas vezetés miatt:Függőséget okozó szer hatása alatt elkövetett veszélyeztetés miatt 5 ezer euró (közel másfél millió forint) pénzbírságra ítélte és 16 hónapig eltiltotta a gépjárművezetéstől kedden a csacai (Cadca) járásbíróság Ján Slotát, a

⁴⁷ www.securite-routiere.gouv.fr/connaître-les-regles/reglementation-et-sanctions/alcool
legifrance.gouv.fr/affichCode.do?idSectionTA=LEGISCTA000006159521&cidTexte=LEGITEXT000006074228(
francia fordítás)

⁴⁸ www.hvg.hu

⁴⁹ www.holanc.info/2010/12/01/hasznos-kozlekedesi-informaciok-ausztriaba-utazoknak/

Szlovák Nemzeti Párt (SNS) idén tavasszal ittas vezetésen ért elnökét. A másodfokon született ítélet, amely megerősítette a szeptemberben, per nélküli eljárásban, úgynevezett büntetőparancs formájában született büntetést, nem jogerős, mindkét fél 15 napon belül fellebbezhet. A szélsőséges kijelentéseiről, köztük ismétlődő magyarellenes kirohanásairól ismert Ján Slota ellen idén májusban indult eljárás ittas vezetés gyanúja miatt, miután Csacán egy közúti ellenőrzéskor megállították a rendőrök, és a politikus elutasította az alkoholtesztet, majd a vértesztet is. Ha egy gépjárművezető elutasítja az alkoholtesztet, a jogszabályok szerint a hatóságok automatikusan úgy tekintenek rá, mintha súlyos alkoholos befolyásoltság alatt állt volna, amiért akár egy év szabadságvesztésre is ítéltető. Mivel a jogszabály szerint a függőséget okozó szer hatása alatt elkövetett veszélyeztetés büntetében kiszabható pénzbírság határa 160 eurótól (közel 50 ezer forint) több mint 330 ezer euróig (csaknem 100 millió forint) terjed, a kiszabott bírság a szlovák média által az ország egyik leggazdagabb emberének tartott Ján Slota esetében viszonylag alacsonynak mondható.”⁵⁰

Az ittas vezetésből származó balesetek számának csökkentéséhez nem elegendő a pusztán szabályok létrehozása, azok betartását ellenőrizni is szükséges. 1996-ban jött létre az Európai Bizottság kezdeményezésére a TISPOL (European Traffic Police Network), az Európai Közlekedésrendészeti Szervek Hálózata, mely nemzetközi ellenőrzéseket szervez. Jelenleg 28 európai állam teljes jogú tagja, az ellenőrzéseket egy időben, meghatározott céllal hajtják végre a tagállamok rendőri szervei. Ebben az évben 9 ellenőrzés végrehajtása várható, ebből két alkalommal (június, december) szűrik az ittas vagy bódult állapotban történő vezetést. Ezen kampányok célja, hogy segítsék elérni az Európai Bizottság által meghatározott célkitűzést, miszerint 10 év alatt felére csökkentsék a közúti balesetben meghalt személyek számát.⁵¹

⁵⁰ hvg.hu/vilag/20131126_Fuggoseget_okozer_szer_hatasa_alatt_vezete

⁵¹ www.tispol.org (angol fordítás)

VII. Baleset-megelőzés az ittas vezetéssel kapcsolatosan

Magyarország hatályos közlekedéspolitikai programja és az Európai Unió baleset-megelőzési programja is komoly célkitűzésnek tartja az ittas vezetők számának visszaszorítását.

A korábbi fejezetekben már említett TISPOL (European Traffic Police Network), az Európai Közlekedésrendészeti Szervek Hálózata, nemzetközi ellenőrzéseket szervez.

A TISPOL akció ittasságra vonatkozó elnevezése „Alcohol & Drugs”. A legutóbbi Alcohol & Drugs ellenőrzésen 30 európai ország vett részt, ahol átlagosan 40 másodpercenként állítottak meg ittas vagy bódult állapotban lévő vezetőt.⁵²

7.1. Helyi rendőr szervek szerepe

A baleset-megelőzésben fontos szerepe van annak, hogy a helyi rendőri szervek a közlekedési balesetekkel kapcsolatosan pontos statisztikákat vezessenek. A statisztikák elemzése, értékelése során meg lehet állapítani azt, hogy a közúti balesetekben, az adott időszakban, az adott járműfajtaival ki a veszélyeztetett korosztály. Az így kapott adatok alapján törekedni kell arra, hogy a veszélyeztetettek figyelmét felhívjuk a balesetveszélyes helyzetekre és tanácsot adjunk azok elkerülésére. A kapott adatok alapján törekedni lehet a rendőri erők problémás időszakra történő átirányítására valamint közlekedési akciók szervezésére.

A fentiekre jó példát láttam a Szeged Rendőrkapitányság Közlekedési Osztályán, ahol folyamatos elemzik, értékelik a balesetek alakulását. Jelenleg komoly problémát jelent, hogy sok balesetet idéznek elő az ittas kerékpárosok, amelynek okozói főként az idősebb korosztályból kerülnek ki. Ezen balesetek visszaszorítása érdekében a Közlekedési Osztály munkatársai nyugdíjas otthonokban és olyan rendezvényeken tartanak baleset-megelőzési oktatásokat, amelyeken ez a korosztály nagy létszámban meg szokott jelenni. A helyi baleseti adatok alakulása miatt több alkalommal „Kerékpáros Egyeztető Fórumot” hívtak össze a közlekedési és a forgalmi rend kialakításáért felelős szakemberek, az utak fenntartói, a KRESZ oktatásában részt vevők, és a Magyar Kerékpárosklub Csm-i Szervezetének képviselőivel közösen.

A Közlekedési Osztály munkatársai ezen felül kiemelt feladatként kezelik a gyermekek, gyalogosok és a kerékpárosok közlekedésbiztonságának javítását, amelyre

⁵² www.tispol.org (angol fordítás)

szintén több programot és baleset megelőzési fórumot szerveznek (baleset-megelőzési versenyek, rendezvények, iskolai családi-, sportnapok, Sulibringa program).

7.2. Az „iskola rendőre” program

Az iskola rendőre programban, az általános iskolában dolgozó munkatársak még nem érintik az ittas vezetés témakörét, mivel szerencsére ebben a korosztályban ez a probléma még nem aktuális.

A közelmúltban az iskola rendőre programot kiterjesztették a középiskolákra is. Az ott dolgozó kollégák a felsős tagozatokban már foglalkoznak az ittas vezetés veszélyeire való felhívással. Az ittas vezetéssel kapcsolatosan több oktató film is készült, amelyek elég demonstratív módon hívják fel a fiatalok figyelmét a veszélyekre. Az oktatók nem csak arra tanítják a fiatalokat, hogy ne vezessenek ittasan, hanem arra is, hogy ne üljenek be részeg sofőr mellé.

7.3. A diszkóbalesetek:

A baleseti okok illetve a statisztikai mutatók között erre vonatkozóan nem lehet adatokat találni, mégis minden évben jelentős számú halálos és súlyos sérüléssel járó baleset történik, amelyet a szakemberek diszkóbalesetként definiálnak.

A diszkóbalesetek okozói és általában ennek elszenvedői a fiatalok. A balesetek általában hétvégeken, bulik előtt vagy után a késő éjjeli vagy kora hajnali órákban következnek be. A balesetek nagyrészt szórakozóhelyek közelében, onnan távozóban, többnyire lakott területen kívül történnek.

A baleset okai között a vezetői rutin hiánya, a gyorskormányzás és a vezető saját képességeinek és gépjárműve műszaki adottságainak túlértékelése lehet. A baleseti okok között jelenik meg sok esetben az alkoholos vagy más tudatmódosító szertől való befolyásoltság. A diszkókban vérpezsdítően hat az emberi szervezetre a zene, melynek dinamikája erősebb az átlagosnál és megszokottnál. A különböző fény- és hangeffektusok, felpörgetett állapotot idéznek elő. Alkohol vagy kábítószer fogyasztása nélkül is huzamosabb időbe telik, mire a buli után a szervezet visszaáll normális működésre.

A diszkóbalesetek problémája hazánkban 2004-ben érte el a csúcspontot, ekkor minden hétvégén öten haltak meg közlekedési balesetben, s ezek meghatározó hányada 24 év alatti fiatal volt.

Angliából indult egy kezdeményezés, amely célravezetőnek bizonyult. A közlekedési rendőrök zárás előtt megjelentek a szórakozóhelyeken és felhívták a vendégek figyelmét arra, hogy alkoholszondás ellenőrzést szerveztek a környező kivezető utakon. Aki alkoholt fogyasztott, az leadhatta gépkocsija kulcsát a rendőröknek, akik cserébe ingyen hazajuttatták az ittas sofőrt. Másnap, józanul, ki-ki átvehette a saját autókulcsát és távozhatott. Hasonló kezdeményezés Magyarországon is történt 2005-ben: Szegeden a

azokat ingyen hazafuvarozta a taxi.

Szegeden minden évben tartanak a végzős középiskolások részére bemutatót egy szimulált balesetről a Huszár Mátyás rakparton:

„A bemutatót, ahol két-két tűzoltó- és mentőautó, és ugyancsak kettő rendőrautó valamint egy halottszállító tevékenykedett, jó néhány száz

szegedi diák látta. A szimuláció során – az ittas sofőr hibájából történt balesetben –, a vétlen autóban utazó 16 éves fiatal lány halt meg. A vétkes sofőr mellett ülő lány súlyosan megsérült, miután nem használta a biztonsági övet, és kirepült a szélvédőn. A balesetet okozó férfi – mint az a valóságban is többször előfordul – túlélte a szimulációs balesetet. A történet szerint megpróbált elmenekülni a helyszínről, de a rendőrök lefoglák.

A szervezők célja az volt, hogy drámaian felhívják a figyelmet az alkoholos és drogos vezetés veszélyeire, valamint gondolkodásra készítse a végzős diákokat: milyen következményekkel járhat a felelőtlen vezetés.

Ha ezt a szimulációt látva legalább egy fiatal nem ül ittasan a volán mögé vagy olyan személy mellé, aki alkoholt fogyasztott és így nem kockáztatja az életét, akkor már elértük célunkat. Számos módon próbálunk a fiatalokra hatni, hogy ne vezessenek ittasan, illetve ne kövessenek el közlekedési szabálysértést, ezek egyike a sokkolás –

megyei baleset-megelőzési bizottság az egyik helyi taxistársasággal karöltve, a diszkóból távozó sofőrök részére lehetőséget biztosított, hogy alkoholszondával ellenőrizzék szeszital-fogyasztásukat, s akiknél jelzett a mérőműszer és vállalták, hogy nem ülnek a volán mögé,

foglalmazott Szent Szabolcs rendőr százados. A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság sajtószóvivője elmondta, hogy a rakpart lépcsőjén ülő, eleinte még nevetgélő diákok komolyabban gondolkodó fele a szimuláció alatt elhallgatott, s bizony volt, aki el is pityeredett.”⁵³

A bemutató azon felül, hogy elgondolkoztatja a fiatalokat, a helyi médiában is megjelenik, így az üzenete sok emberhez eljut.

7.4. „JÓFEJ” program

Józan Felelős Járművezető

„A Magyar Sörgyártók Szövetsége elkötelezett a józan, felelős járművezetői magatartás népszerűsítése iránt. A JÓFEJ azaz Józan Felelős Járművezető Program a Magyar Sörgyártók Szövetségének társadalmi szerepvállalás programja, mely az alkoholfogyasztáshoz és járművezetéshez nélkülözhetetlen felelős magatartást ösztönzi.

A három vezető sörgyártót tömörítő szervezet 2005-ben, az Európai Sörgyártók Szövetségének tagjai által indított, az ittas járművezetés ellen fellépő, kreatív kampányok mintájára hirdette meg Magyarországon saját programját.

A JÓFEJ Program nem egy hagyományos értelemben vett "iszik vagy vezet" kampány. Nem a negatívumok hangsúlyozására, az elrettentésre épít, hanem pozitív, mindenki által felvállalható, követhető szerepmódként állítja elénk a józan felelős járművezetői magatartást.

A program honlapja azzal a céllal jött létre, hogy közös találkozási pontot, mindenki számára nyitott kommunikációs felületet biztosítson a felnőtt módon gondolkodó, felelősséget vállaló JÓFEJek számára.

Azért, hogy a JÓFEJek könnyen önmagukra ismerhessenek, illetve társaikban is azonosíthassák a JÓFEJ-et, megfogalmaztuk ki is a Józan Felelős Járművezető:

A JÓFEJ 7 ismérve:

1. a kormány mögött mindig józan
2. vigyáz saját és mások testi épségére
3. segít másoknak is józan döntést hozni
4. előre tervez, és már buli előtt tudja, hogyan fog épségben hazajutni
5. bátran nemet mond a veszélyes helyzetekre

⁵³ szegedcafe.hu/2012/09/21/baleseti-szimulacio-16-eves-lany-halt-meg-a-szegedi-rakparton/

6. tisztában van az alkohol hatásaival és saját korlátaival

7. már a következő bulira is készül

Célunk, hogy egy aktív, élő közösséget hozzuk létre. Tudjuk, hogy JÓFEJnek lenni nem mindig könnyű, néha lemondásokkal is jár, de megéri, és mindig a legjobb választás.”⁵⁴

7.5. „Részeg” szemüveggel az ittas vezetés ellen:

A „részeg” szemüvege lényege az, hogy viselőjének úgy a látszik a világ, ahogyan azt a részegek érzékelik. Az ittas állapotban lévő személyek nincsenek tudatában annak, hogy látásuk erősen torzít viszont a „részeg” szemüveget viselők józan állapotban győződhetnek meg arról, hogy mennyire nem biztonságos az ebben az állapotban való közlekedés. A szemüveget balesetmegelőzési fórumokon lehet kipróbálni illetve már néhány autósiskola is használja oktatásokra.

⁵⁴ www.sorszovetseg.hu/index.php/felelos-alkoholfogyasztas/jofej

VIII. Ajánlás

Dolgozatom megírásában közlekedési területen dolgozó kollégák, ügyészek, orvosok és igazságügy-orvosszakértők nyújtottak segítséget, támogatták kutatómunkámat.

A dolgozatomban már kifejtettem, hogy egy ittas járművezetővel intézkedő rendőrnek milyen sok jogszabállyal kell tisztában lennie ahhoz, hogy jogszerűen és szakszerűen intézkedjen. Álláspontom szerint szükség lenne egy egységes jogszabály megalkotására az ittas járművezetőkkel szembeni intézkedések és az alkohol szervezetben való jelenlétének bizonyításával kapcsolatos rendőri feladatok meghatározására. Ezen jogszabály megalkotásához szükséges lenne a nyomozó hatóságok, az ügyészségek, a bíróságok és az igazságügyi-orvosszakértők összefogására, tapasztalataik megosztására és munkájuk összehangolására. Fontosnak találom a ráívással kapcsolatosan, hogy az ittas járművezetővel szemben történő intézkedések során legyen kötelessége a rendőrnek a járművet átvizsgálni és erről jelentésében legalább egy sorban megemlékezni. A munkám során mind az ügyészek, mind az orvosszakértők kiemelték, hogy ha a rendőri jelentésben benne lett volna, hogy a járműben volt –e szeszes ital, illetőleg abból az elkövető ihatott – e, az nagyban megkönnyítette volna a munkájukat és a bűncselekmény bizonyítását.

Érdekesnek találtam azt a szlovák gyakorlatot, hogy azt az ittas járművezetőt, aki nem hajlandó alkoholszondát fűjni majd a vérvételt is elutasítja, úgy tekintik mintha súlyos alkoholos befolyásoltság alatt állt volna. A magyar szabályozás szerint ilyen helyzetben ki lehet kényszeríteni a vérvételt, amely során az elkövető és az intézkedő rendőrök is megsérülhetnek. Kényszervérvétel esetén tartani lehet attól, hogy az elkövető agresszív viselkedést tanúsít, ezért annak végrehajtásához legalább két járőrpáros javasolt. Egy kisebb településen ez a két járőrpár a településen szolgálatot teljesítő összes rendőrt is jelentheti, amely következtében az akár órákig ellenőrzés nélkül maradhat. Ilyen esetben, ha az elkövető hajlandó nyilatkozatot tenni, hogy a mintavételt megtagadja, és a rendőrorvos megállapítja, hogy beszámítható állapotban van, leegyszerűsödik az eljárás.

Véleményem szerint a jelenlegi KRESZ helyett egy összefoglalt új jogszabályt kellene alkotni, hiszen az utóbbi évek során nagyon sok módosításon esett át. Bizonyos járművek egyik kategóriába sem sorolhatóak be, ezért problémát jelent a vonatkozó jogszabályok értelmezése. Az elektromos kerékpárral kapcsolatosan elmondható, hogy az átlagembernek nincs tudomása arról, hogy rá milyen előírások vonatkoznak, ráadásul ezeket a járműveket az idősebb nemzedék használja. Egy új közlekedési kódex megalkotását követően - a média segítségével és különböző fórumokon keresztül (hírek, újságok, facebook, változásról szóló szórólapok) - annak változásait kiemelve meg kellene ismertetni a lakosság minden korosztályával.

Az ittas vezetés számának csökkentéséhez úgy gondolom, hogy nem elég a szankciók szigorítása, hanem már lehetőleg minél fiatalabb korban el kell kezdeni a közlekedésre való nevelést. A balesetmegelőzési fórumok, rendezvények mindenki által látogathatók, önkéntesek, ezért nem sikerül minden járművezetőt megszólítani. Mivel minden járművezetőnek kötelező járművezetői engedélyt szerezni ezért szorosabbra

kötném a hatóság és az autós iskolák kapcsolatát. Ezen belül az elméleti oktatáshoz kötelezővé tennék egy órát, amelynek tartalma az ittas vezetéssel kapcsolatosan preventív videó anyagot tartalmazna. Ezt a videót úgy képzelem el, hogy mindig felhívja a figyelmet az aktuális jogszabályi helyzetre és az adott korosztály figyelmét lekösse (hasonló korú színészek, mai járművek, életszerű szituációk). A videóknak sokkolónak és egyben oktatónak kellene lennie, hogy felhívja a figyelmet a valós veszélyre. A kutatásom során kipróbáltam az un. „részeg” szemüveget, amely valóban mutatja be az ittas befolyásoltság állapotát. Álláspontom szerint a jelenlegi gépjárművezető tanfolyamok meghatározó része elméleti és kevés lehetőség jut arra, hogy az így megszerzett tudásukat gyakorlatban is kipróbálják. A gyakorlatban megszerzett tudás hatásosabb mint az elmélet, ezért gondolom úgy, hogy a minden tanuló vezetőknak meg kellene a szemüveggel ismerkednie. A szemüveg kipróbálását, és - annak viselése közben- egyszerűbb koordinációs feladatok elvégzését; beépíteném az alapvető tanfolyamba, ezzel is érdekesebbé, figyelemfelkeltővé és játékosá téve azt. A fentiekre tekintettel, a legcélravezetőbb preventív eszközökkel és lehetőségekkel kell törekednünk, más állami vagy civil szervezetekkel együttműködve a legmagasabb hatékonyság elérésére, az ittas vezetés visszaszorítására.

Az iskolákban, akár az „iskola rendőre program” keretében a diákokat meg kellene ismertetni a KRESZ alapvető szabályaival, így a felnövekvő társadalmunkban a kulturált közlekedés jövőjét biztosítani lehetne.

IX. Összegzés

A munkám során megismerkedtem a járművezetés ittas állapotban bűncselekmény új tényállásával és változásaival. Összességében úgy érzem, hogy az új törvény kevesebb lehetőséget ad azoknak az elkövetőknek, akik különböző indokokkal ki akarnak bújni a törvény alól. A statisztikák adataiból azt következtetést vontam le, hogy megnövekedett a bíróság elé állítások száma, így az egyszerű megítélésű ügyeket gyorsan le lehetett zárni. Az új törvény szigorúbb szabályokat vezetett be, de ennek eredményességét még nem lehet megállapítani. A munkám során arra az álláspontra jutottam, hogy az új törvény előrelépést fog hozni az ittas járművezetők számának és az ittasan okozott balesetek számának visszaszorításában.

Irodalomjegyzék

- Dr. Irk Ferenc – Közúti balesetek (Budapest 1979., Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, ISBN: 963 220 772 6)
- Dr. Vágó Tibor – A közúti közlekedési balesetek csökkentésének kriminológiai és büntetőjogi eszközei (Budapest, 1972, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó)
- Dr. habil Kereszty Éva – Igazságügyi orvosi tanulmányok Varga Tibor 70. születésnapja alkalmából (Szeged 2012, ISBN: 978-963-306-180-0)
- Dr. Jankó Domonkos - Közúti közlekedésbiztonság (NOVADAT Bt., ISBN: 963 9056 09 X)
- Dr. Irk Ferenc – Fiatalok az éjszaka közbiztonságáról (Budapest, 1999., Országos Kriminológiai Intézet)
- Új Btk. kommentár 4. kötet (Főszerkesztő: Dr. Polt Péter, Nemzeti Közszerződési Tankönyv Kiadó, Bp. 2013.)
- Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára 2. kiadás (Szerkesztő: Dr. Bertes György, Bp. 2012.)
- Peter Anderson – Alkoholproblémák és kezelésük (1993., Literatura Medicina Kft., ISBN: 963 7715 03 7, ISSN: 0378-2255)
- Emlékkönyv: 20 éves az ORFK- Országos Balesetmegelőzési Bizottság (kiadja: VIVA Média Holding, Budapest 2013. felelős kiadó és szerkesztő: Moldován Tamás)
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről és indoklása
- 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. módszertani levele
- Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 15. módszertani levele
- Dr. Somogyi Endre – Az igazságügyi orvostan alapjai (Medicina Könyvkiadó - 1977 - ISBN: 9632400739)
- Dr. Angyal Miklós – Igazságügyi orvostan a büntetőjogi gyakorlatban (Pécs 2001, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar)
- Kereszty Béla: A magyar közlekedési büntetőjog kézikönyve (2005, SBN: 9632248294)
- Dr. Fülöp Ágnes – Dr. Major Róbert: A KRESZ értelmezése a joggyakorlatban (2005, ISBN: 9632580893)
- www.police.hu
- www.hvg.hu
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtási utasítása
- Nemzeti Erőforrás Minisztérium <http://www.nefmi.gov.hu/>
- Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium <http://www.ngm.gov.hu/>

- Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium <http://www.irm.gov.hu/fooldal>
- www.kresz.com <http://www.kreszneked.hu/letoltes.html>
- <http://www.webkresz.hu/> <http://www.kresz.com/>

Hivatkozott jogszabályok és egyéb jogi normák jegyzéke

- 1948. évi XLVIII. Törvény
- 55/1953. (XII. 4.) M T. sz. rendelet
- 1961. évi V. tv
- 1971. évi 28. tvr.
- 1978. évi IV. törvény és annak miniszteri indoklása
- 1998. évi LXXXVII. Törvény
- 1/1975. (II.05.) KpM-BM együttes rendelet (KRESZ)
- Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. számú módszertani levele
- 27/2010. (OT.14) ORFK Utasítás
- 1/1968. (V. 12.) BM-EüM együttes rendelet
- 4/1980. (VI. 24.) EüM-BM együttes rendelet
- 326/2011. (XII.28.) Korm. Rendelet.
- 1988. évi I. tv.
- 14/2000. (XI.14.) KÖVIM rendelet
- 15/2001 (IV.27.) KÖVIM rendelet
- 156/2009. (VII.29.) Korm. Rendelet.
- 63/2012. (IV.2.) Korm. Rendelet
- 2012. évi. II. tv.
- 2010. évi CLXXII. tv.
- 2012.évi C. tv

Melléklet

JEGYZŐKÖNYV

hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel végzett ellenőrzésről

Intézkedés alá vont személy

neve:.....

születés helye, ideje:.....

anyja neve:.....

lakcíme:.....

állampolgársága:.....

személyazonosításra használt okmány típusa, száma:.....

A mérést szükségessé tevő cselekmény:.....

helye:.....

időpontja (nap, óra, perc megjelöléssel):.....

Felhívom figyelmét, hogy egészségi állapotára (pl. tüdőbetegségére, testhőmérsékletére)

vonatkozó nyilatkozata a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 2. § 2/b. pontja szerint különleges adatnak minősül.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 82.§ (2) bekezdés értelmében a Rendőrség

azokat a különleges adatokat kezelheti, amelyeknek a kezeléséhez az érintett megfelelő

tájékoztatás után hozzájárult.

Tekintettel arra, hogy az egyes betegségek a légalkohol mérés eredményét befolyásolhatják,

ezért amennyiben erre irányuló adatfelvételhez nem járul hozzá, vér - és vizeletvétel

foganatosítása szükséges.

Intézkedés alá vont nyilatkozata:.....

A tájékoztatást megértettem, az adatkezeléshez hozzájárulok - nem járulok hozzá.*

.....

intézkedés alá vont aláírása

Idült/akut tüdőbetegségre és testhőmérséklet emelkedésre vonatkozó nyilatkozat:

.....
.....
.....

Figyelmeztetem, hogy nem köteles önmagára nézve terhelő nyilatkozatot tenni.

Intézkedés alá vont nyilatkozata:

A figyelmeztetést megértettem, nyilatkozatot *teszek - nem teszek*.*

.....

intézkedés alá vont aláírása

Vezetési képességekre hátrányosan ható szer (pl. kábítószer, egyéb kábító hatású anyag, lelki működést befolyásoló gyógyszer) fogyasztása:

mit:....., mikor:....., mennyit:.....

Szeszes ital utolsó fogyasztásának ideje és mennyisége:

..... év hónap nap óra perctől óra percig

bor: dl, sör: dl, tömény: dl, egyéb: dl.

Az előző fogyasztást megelőző szeszes ital fogyasztásának ideje és mennyisége:

..... év hónap nap óra perctől óra percig

bor: dl, sör: dl, tömény: dl, egyéb: dl.

Utolsó étkezés ideje: nap óra, mennyisége:

Testtömeg (kg.): kg.

Sérülések:

Alkoholszonda: *nem - igen**, *elszíneződött - nem színeződött el **

Alkoholteszter: *nem* - *igen**, év hó nap óra perckor mért érték: mg/l

Készülék gyártmánya, típusa:

Gyári száma:

A mérés helye:

I. mérés ideje: I. mérés eredménye:

II. mérés ideje: II. mérés eredménye:

A mérés eredményét *kétségbe vonom* - *nem vonom kétségbe**,* véralkohol vizsgálatot *kérek* - *nem kérek**. A jegyzőkönyv az általam elmondottakat helyesen tartalmazza.

A vizsgálati eredmény és az ellenőrzésről felvett jegyzőkönyv 1 példányát átvettem.

Kelt:.....

.....

.....

.....

intézkedés alá vont aláírása

intézkedő rendőr neve, rendfokozata

aláírása, jelvény száma

.....

.....

intézkedő rendőr neve, rendfokozata

aláírása, jelvény száma

* A kívánt részt alá kell húzni!

NYILATKOZAT

I.

Intézkedés alá vont személy

neve:.....

születés helye, ideje:.....

anyja neve:.....

lakcíme:.....

állampolgársága:.....

személyazonosításra használt okmány típusa, száma:.....

Az ellenőrzést, mérést szükségessé tevő cselekmény:.....

helye:.....

időpontja(nap, óra, perc megjelöléssel).....

Felhívom figyelmét, hogy egészségi állapotára (pl. tüdőbetegségére, testhőmérsékletére)

vonatkozó nyilatkozata a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 2. § 2/b. pontja szerint különleges adatnak minősül.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 82.§ (2) bekezdés értelmében a Rendőrség azokat a különleges adatokat kezelheti, amelyeknek a kezeléséhez az érintett megfelelő tájékoztatás után hozzájárult.

Tekintettel arra, hogy az egyes betegségek a légalkohol mérés eredményét befolyásolhatják, ezért amennyiben erre irányuló adatfelvételhez nem járul hozzá, vér - és vizeletvétel fogatosítása szükséges.

Intézkedés alá vont nyilatkozata:

A tájékoztatást megértettem, az adatkezeléshez hozzájárulok - nem járulok hozzá.

.....
az intézkedés alá vont aláírása

Idült/akut tüdőbetegségre és testhőmérséklet emelkedésre vonatkozó nyilatkozat:

.....
.....

Figyelmeztetem, hogy nem köteles önmagára nézve terhelő nyilatkozatot tenni.

Intézkedés alá vont nyilatkozata:

A figyelmeztetést megértettem, nyilatkozatot teszek - nem teszek.

.....
az intézkedés alá vont aláírása

Vezetési képességekre hátrányosan ható szer(pl. kábítószer, egyéb kábító hatású anyag, lelki működést befolyásoló gyógyszer) fogyasztása:

mit:....., mikor:....., mennyit:.....

II.

Alkoholteszterrel.....év.....hónapóra..... perckor történt mérés.....mg/l

Légalkohol értéket elfogadom, és kijelentem, hogy az kizárólag a cselekmény előtt elfogyasztott szeszes italtól származik.

Vezetett jármű fajtája, rendszáma:.....
Foglalkozása:.....
Munkahelyének megnevezése.....
Munkahelyének címe:.....
Havi jövedelme:.....
Családi állapota:.....
Eltartottak száma:.....
Telefonszáma:.....

A nyilatkozat az általam elmondottakat helyesen tartalmazza, amelynek 1 példányát átvettem.

Kelt: Szeged, 2014.

.....

intézkedő rendőr neve, rendfokozata

.....

aláírása, jelvény száma

intézkedés alá vont aláírása

.....

intézkedő rendőr neve, rendfokozata

aláírása, jelvény száma

Szeged Rendőrkapitányság

Ügyszám: 06010 / 130 / / 2014. Kkt.

T Á J É K O Z T A T Ó

közigazgatási bírság kiszabásáról

A fenti hatóság által 2014. év hó napján órákor (hely:) ☐ lakott területen belül / ☐ lakott területen kívül/ ☐ autópályán, autópályán (km/szelvény) helyszínen foganatósított közlekedésrendészeti intézkedés keretében végrehajtott ellenőrzés során megállapítottam, hogy név: születési helye, ideje:..... anyja neve: állampolgársága: személyazonosító okmányának száma: alatti lakos a rendszámú jármű vezetője/ utasa (vezetői engedélyének száma:....., vezetői engedélyének kategóriája.....) a járművel történő közlekedése során nem tartotta meg a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletnek (a továbbiakban: KRESZ)

☐ **A járművezető szervezetében a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol tilalmára** vonatkozó KRESZ 4.§ (1) bekezdés c) pont. A megállapított légalkohol érték.....mg/l. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont.

gépi meghajtású járművet vezető szervezetében 0,30 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,15 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációt meg nem haladó értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van	4. § (1) bekezdés c) pont	6 pont	30 000
gépi meghajtású járművet vezető szervezetében 0,30 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,15 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál magasabb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, amennyiben az nem minősül bűncselekménynek	4. § (1) bekezdés c) pont	8 pont	100 000
nem gépi meghajtású járművet vezető vagy hajtó szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,25 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál magasabb értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, amennyiben az nem minősül bűncselekménynek és a járművel a) nem főútvonalon közlekednek, b) főútvonalon közlekednek	4. § (1) bekezdés c) pont	///	30 000 60 000

☐ **A továbbhaladás tilalmára vonatkozó** KRESZ 9. § (4) bekezdés d) pont. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont.

A továbbhaladás tilalmát jelző fényjelzés	9. § (4) bekezdés d) pont	8 pont	50 000
---	---------------------------	--------	--------

□ **A vasúti átjárón való áthaladásra vonatkozó rendelkezések** KRESZ 39. § (3) bekezdés b), c), e), h) pont, KRESZ 39. § (5) bekezdés a) és b) pont. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont.

A vasúti átjáró előtti megállásra vonatkozó rendelkezések	39. § (3) bekezdés b), c), e), h) pont	8 pont	30 000
A vasúti átjáróra történő ráhajtásra vonatkozó rendelkezések	39. § (5) bekezdés a) és b) pont	8 pont	60 000

□ **A behajtási tilalomra, a kötelező haladási irányra** KRESZ 13. § (1) bekezdés g), g/1., i), i/1. pont, 14. § (1) bekezdés n), z) pont; KRESZ 13. § (1) bekezdés a), a/1., b), c) pont, 14. § (1) bekezdés a), b), c) pont; KRESZ 14. § (1) bekezdés z/2. pont. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont.

A behajtás tilalmára	13. § (1) bekezdés g), g/1., i), i/1. pont, 14. § (1) bekezdés n), z) pont	4 pont	30 000
A kötelező haladási irányra	13. § (1) bekezdés a), a/1., b), c) pont, 14. § (1) bekezdés a), b), c) pont	4 pont	50 000
Korlátozott forgalmú övezetre (zóna)	14. § (1) bekezdés z/2. pont	///	30 000

□ **A biztonsági öv használatára vonatkozó** KRESZ 48.§ (4) bekezdésében foglalt rendelkezést. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont.

lakott területen	48. § (4) bekezdés	3 pont	10 000
lakott területen kívül	48. § (4) bekezdés	3 pont	15 000
autóúton, autópályán	48. § (4) bekezdés	5 pont	20 000

□ **A természet védelmére vonatkozó** KRESZ 38. § (1) bekezdés j) pont foglalt rendelkezést. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont nincs.

A gépjárművel engedély nélkül történő közlekedés	38. § (1) bekezdés j) pont	150 000
a) védett természeti területen		
b) fokozottan védett természeti területen	38. § (1) bekezdés j) pont	300 000
Az engedélyezett közlekedési útról való letérés a védett vagy fokozottan védett természeti területen	38. § (1) bekezdés j) pont	100 000

□ **A megengedett legnagyobb sebességre** KRESZ 14. § (1) bekezdés d) pont; KRESZ 14. § (1) bekezdés z)1. pont; KRESZ 26. § (1) bekezdés; KRESZ 26. § (2) bekezdés; KRESZ 39/A. § (2) bekezdés megengedett legnagyobb sebesség km/h és a mért sebesség km/h. A szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pont.

A fenti rendelkezés megsértése miatt-Ft, (azaz.....forint) közigazgatási bírság megfizetésére kötelezem. Tájékoztatom, hogy az előéleti pontok kiszabása során

figyelembe vett 1. szabályszegés kódja: 1111, a 2. szabályszegés kódja: 1111. Halmazati pontok összege: 11

A fent közölt közigazgatási bírságot – ha ennek feltételei rendelkezésre állnak – bankkártyával a helyszínen meg lehet fizetni, ellenkező esetben 15 napon belül, a mellékelt készpénzátutalási-megbízáson kell megfizetni. Számlaszám:.....

Amennyiben a közigazgatási bírságot a nyitva álló határidőn belül nem fizeti meg, akkor adók módjára történő végrehajtás szabályai szerint érvényesítem.

Tájékoztatom, hogy amennyiben a bírság összegét az erre nyitva álló határidőn belül nem fizeti meg, és ezt a közúti ellenőrzést folytató hatóság észleli, úgy a járműve visszatartását rendelheti el.

A tényállást megalapozza a jogsértést észlelő
....., valamint a (bizonyítékot rögzítő
technikai eszköz megnevezése, az azonosításhoz szükséges egyéb adatok)
.....

Az ügyfél a jogsértés elkövetését elismerte, a közigazgatási bírság kiszabását tudomásul vette, így a közigazgatási bírság jogerőre emelkedett, ellene fellebbezésnek nincs helye, azonban annak bírósági felülvizsgálatát a bírságot kiszabó hatóságnál benyújtott keresetben 30 napon belül, jogszabálysértésre hivatkozással a Szegedi Járási Bíróságtól kérheti. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, azonban a felek kérelmére tárgyalást tart. Tárgyalás tartását az ügyfél a keresetlevélben kérheti, melynek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

Kelt: 2014. hó nap

A hatóság vezetőjének nevében és megbízásából:

.....

eljáró hatóság tagja név

rendfokozat

Készült: 2 példányban

Ügyféli nyilatkozat:

A szabályszegés elkövetését elismerem, a közigazgatási bírság kiszabását tudomásul vettem, a tájékoztatást megkaptam, a bírságot a helyszínen készpénzben*, bankkártyával megfizettem*, a későbbi befizetéshez az _____ azonosítójú készpénz átutalási-megbízást átvettem*.

Tudomásul veszem, hogy mivel a jogsértés tényét nem vitattam, így a közigazgatási bírság jogerőre emelkedett. A döntéssel szemben fellebbezésnek nincs helye, azonban annak bírósági felülvizsgálatát a bírságot kiszabó hatóságnál benyújtott keresetben 30 napon belül, jogszabálysértésre való hivatkozással a Szegedi Törvényszéktől kérhetem. Tudomásul veszem, hogy 15 napon belül meg nem fizetett bírság - a törvényes feltételek megléte esetén - adók módjára behajtható.

2014. év hó nap

.....

ügyfél aláírása

Az egyes Európai országok megengedett véralkohol értékei (gramm/liter) a WHO kutatása alapján:

Országok	Általánosságban	Kezdő vezetők	Sofőrök
Hungary	zero tolerance	zero tolerance	zero tolerance
Ireland	0 .5	0 .2	0 .2
Italy	0 .5	zero tolerance	zero tolerance
Latvia	0 .5	0 .2	0 .5
Lithuania	0 .4	0 .2	0 .2
Luxembourg	0 .5	0 .2	0 .2
Malta	0 .8	0 .8	0 .8
Netherlands	0 .5	0 .2	0 .5
Norway	0 .2	0 .2	0 .2
Poland	0 .2	0 .2	0 .2
Portugal	0 .5	0 .5	0 .5
Romania	zero tolerance	zero tolerance	zero tolerance
Slovakia	zero tolerance	zero tolerance	zero tolerance
Slovenia	0 .5	zero tolerance	zero tolerance
Spain	0 .5	0 .3	0 .3
Sweden	0 .2	0 .2	0 .2
Switzerland	0 .5	0 .5	0 .5
United Kingdom	0 .8	0 .8	0 .8
Iceland	0 .5	0 .5	0 .5
Montenegro	0 .5	0 .5	0 .5
Serbia	0 .3	zero tolerance	zero tolerance
Turkey	0 .5	0 .5	zero tolerance
Belgium	0 .5	0 .5	0 .5
Bulgaria	0 .5	0 .5	0 .5
Croatia	0 .5	zero tolerance	zero tolerance
Cyprus	0 .5	0 .5	0 .5
Czech Republic	zero tolerance	zero tolerance	zero tolerance
Denmark	0 .5	0 .5	0 .5
Estonia	0 .2	0 .2	0 .2
Finland	0 .5	0 .5	0 .5
Germany	0 .5	zero tolerance	zero tolerance
Greece	0 .5	0 .2	0 .2